

GAZDASÁGI LAPOK

32. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1911. Augusztus 6.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár
GARVENSWERKE
Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsquai Nr. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

ELSINGER M. J. ÉS FIAI

BUDAPEST
V., BATHORY-U. 6.
TELEFON 32-58
HAZAI IPAR

GYÁR
LAJTA-SZENT-MIKLÓS
SOPRONMEGYE
HAZAI IPAR

VIZMENTES PONYVÁK

KAZALOK, CSÉPLŐGÉPEK ÉS MOZDONYOK BETAKARÁSÁHOZ STB.
NYERS PONYVÁK // GABONAZSÁKOK
REPCZE BEHORDÁSHOZ // JUTA ÉS LEN
SÁTRAK, VEDREK, TÖMLŐK, KÖPENYEK, LÓTAKARÓK
.. LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS ..
MINTÁK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Kisküküllőmegyében (Erdély) Szászvesszősön, szarvasmarhára és sertések bevásárlására **ügynöki és alkuszi üzletet nyitottam**, szíves megbízásokat kér a tisztelt uradalmaktól és birtokos uraktól

Cím: Szászvesszős.

Posta és távirat: Küküllővár.

Vasut: Zsidve.

teljes tisztelettel

Bedőházi Pál

ügynök és alkusz.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.
(Falgári sertésbörpalota.)

Telefon 97-05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Kwizda Ferencz János

az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati orvokokban való szállítója, kerületi gyógyszerész **Korneuburg**-ban, **Wien** mellett.

KWIZDA-féle Korneuburgi marhapor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére.

50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

Egy doboz ára K 1.40, fél doboz 70 fillér.

Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten, VI., Király-utca 12. sz., VII., Andrásy-ut 26. sz.

Őszi trágyázás!

Valódi Stern-Marke védjegyű

THOMASSALAK

Valódi csak, ha ilyen zsákban van és eredeti ólomzár van rajta. Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva.

Ralmár Vilmos

a Thomasphosphatfabriken, Berlin, vezérképviselője

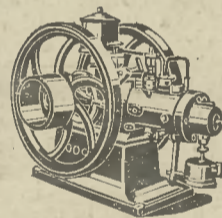
Budapest,

VI., Andrásy-ut 49.

ÓVAKODJUNK A HAMISÍTÁSOKTÓL!

Legújabb

OMEGA

nyersolajmotorok és lokomobilok

Előnyei: Csekély üzemköltség
Nincs robbanó vagy tűzveszély
Nincs pénzügyőri ellenőrzés

Bárdos és Brachfeld műszaki és villamossági vállalat
Budapest, VI., Gyár-utca 5. szám.

Bars megyében kb. 1000 hold **jó birtok** gyönyörű belsőséggel eladó.

Bővebbet:

Röjtöki Bauer Antal

földbirtokközvetítő irodájában
Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166-66.

A több mint 25 év óta fennálló **csakis** gőzekéket gyártó **HEUCKE A.** hausneindorfi gőzekegyár tulhevitett (forrógőz) rendszerű gőzeke-készleteit szállítja a magyarországi vezérképviselőt:

Komáromvidéki Takarékpénztár r.-t. Komáromban.

NAGYON takarékos szén- és vízfogyasztás. Rendkívüli **MUNKAERŐ.**

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezel gazdaságunk helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	16 kor.
Fél évre	8
Negyed évre	4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Múzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímezendők.

HIRDETÉSEK

a lap kiadóhivatala vess fel. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utányomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — ix.	545
Gazdasági levél. — Horváth János	546
Tárca. — Lovól Californiából. — Igali Szvetozár	546
A K. Szűcs-féle termésbecslés. — Fodor Zsigmond	548
Mit tegyünk, hogy a nagy szárazság miatt beálló takarmányhiányt kikérüljük? — Legány Ödön	549
Javított új eszmalaku konkolyozó (trieur)	549
A borítaladó kérdése. — Liptai Albert	550
Könyvismertetés	550
Kérdések és feleletek	550
Kérdések: Mit csináljak nyirkos buzámval? Egy kezdő gazda. — Mivel pótoljam a kukoricát? B. B. — Érdemes-e malmot berezédeni egy gazdaságban? P. G. — Hogy lehet főzés nélkül cukros szörpbe eltonni gyümölcsöt? Egy falusi gazdasszony	
Feleletek: Mennyi fizetést adjak egy segédtisztnek? — n. — Melyik a legjobb fajta tyúk s hol kapható? P. L. — Lehet-e álnyás méhcsaládon segíteni? Másodraj kijövetelét hogy akadályozzam meg? Balogh Bálint. Mennyi egy k.-hold ugorka termése s miként érjük ezt el? Fehér Zoltán	
Hírek	551
Aprók	552

SZEMLE.

(Időjárás. — Gyujtogatások mindenfelé. — Termésbecsési lehetőségek. — A gabonárák Budapestén. — A malmok helyzete. — A hidegvérü és melegvérü lótenyésztési vita. — Az argentinai- és a szerb huskórás. — A tej és tejtermékekről.)

A rekkenő hőséget imitt-amott az országban némi csapadék felváltotta. De csak egy 36 órára, mert 2—19 milis esők voltak, de nagy átlagban aligha több 9-nél. Lehütötte a levegőt. A szárazság azonban tart, takarmányaink nagy kárára.

Mezőségről írják nekünk lapzártakor: Julius 29. óta hull az áldás s ha soká tart így, félős, hogy szegénység lesz belőle, mert éppen derék szakította meg az aratást. Őszi buza, árpa, tavaszi buza keresztben ázik, a zab meg úgy meg van érve, hogy nagy lesz a pergés a kései aratás miatt. A tengeri, sarju, lóherések jó időben kapták az esőt, de mindenképen elég volna már belőle, mert szorit az aratás, hordás s már a cséplésnek is itt volna az ideje nemsokára. A cséplés, úgy hiszem, ha megadja a jó Isten, hogy összetakarjunk, jó közepes eredménnyel fog végződni. Majd meglátjuk!

Pusztit azonban még más valami is az országban s ez a vörös kakas, a tüzvész. Nagyrészen a szárazság az oka, de bizony, sajnos, a gyujtogatás is kiveszi részét belőle, a mely vagy az elővigyázatlanúság vagy a bosszu műve. Hogy az alkalom tolvajokat nevel, ezt onnan is látjuk, hogy hasonló hírek circulálnak a külföldről is.

Valahányszor a termésbecslésekről hallunk,

mindenkor nagy rezervával viselkedünk velök szemben. Tévedések az egész vonalon. Nem is csoda. Az igazi szakemberek csak nagyon kis kontingense vesz részt becslések megállapításában. Így tehát a lapsusok egész raja, gyűjteménye keletkezik. Próbacséplések és lóditások alapján egy mennyileges termésbecslést adni egy országnak? Ugy mint tavaly, 56-ról leszállani 46 millióra, a malmok csak 43—44-ről tudtak, a gazdák meg pláne csak 42 millióról. Az idén a kimutatás helyzete ez:

	termésbecslés	átlagos becslés kat. holdanként
Buza:		
jul. 1.	44,323.800 q	7.64 q
„ 15.	46,170.000 „	7.96 „
„ 29.	48,300.000 „	8.33 „
Rozs:		
jul. 1.	12,620.000 q	6.71 q
„ 15.	12,650.000 „	6.73 „
„ 29.	13,294.000 „	6.92 „
Árpa:		
jul. 15.	15,075.000 q	7.84 q
„ 29.	15,080.000 „	8.21 „
Zab:		
jul. 15.	12,359.600 q	6.60 q
„ 29.	12,800.000 „	6.84 „

No ebben nem hiszünk és ezek, bizony szomorú tévedések. A termésbecslési állapotok, ezt már kimondhatjuk, a becslési reorganizációval rosszabbodtak. Nincs ilyen nagy termés. Legfeljebb a gazdák keserülnek meg az ilyen „Höher Peter“-féle kimutatásokat. És hogy a tőzsde sem bizik benne, ennek látható eredménye, hogy a tőzsde sem veszi komolyan, legfeljebb árunyomásra használja fel, de annál nagyobb az a vidéken, a hol a közvetítő kereskedelem a helyzetet alaposan kihasználja. Több a provízió és — pont. Csak hogy kárunkon okultak a gazdák és nagyobb mennyiségek piacra dobásával.

Szinte elszomorítóak a tengeri- és burgonyatermésről érkező hírek. A burgonyatermés még talán az északi megyékben és Erdélyben lesz kielégítő, ha ugyanis ki nem sül a nagy szárazságban. A tengerire már csak a „fuit“-ot lehet kimondani. Nincs, és aligha lesz.

A készáruüzletben, midőn e sorokat írjuk, buzában a 80 kg.-on felüliek 20—30 fillér különbözettel elérik a 23 koronát loco Budapest. A rozs 17 10—17 35 K, az új zab elérte a 18 K-át. Főleg Wien érdeklődik nagyon iránta. A tengeri is drágul, 15 20 K ab Arad. 60—70 fillérrel drágább Wien ab hajó. A sörárpaárak még nem alakultak ki. Takarmányárpaért 15 60 K-t szívesen fizetnek.

A világ termésével is kell röviden foglalkoznunk. Románia termése 6 millió q-val kevesebb,

Oroszország és az Amerikai Egyesült-Államokéi a közepesen alóliak. Canadái valamivel jobb, Kelet-Indiái elég rossz. Megszakadt a monsoon. Nincs ott eső. A rizstermés rossz, háromszor is elvetették eredménytelenül. A gyapot minden kritikán alóli. A buzaárak Indiában 7, a gyapoté 9%-al emelkedtek. A külföldi terméseknek aligha lesz befolyásuk az áralakulásokra, az inkább egyes országokban lokális jellegű lesz. Nézetünk az, hogy nálunk a buza, árpa és zabárak és a takarmányárak között szoros összefüggések lesznek.

Malmaink mindig panaszkodnak az üzletlenség miatt, az üzem redukciók követik egymást. Panaszkodnak, hogy nincs jövedelem. Pedig egyebet sem tesznek a malmok, mint spekulálnak és a bilánczaik általában igen jók. Malom részvények a tőzsdén nem kaphatók. A múlt héten is 30—40 koronával emelkedtek e papírok. És kinek a bérére mindez, természetesen a gazdákéra!

A májusban megtartott gazdasági kongresszuson pazar kis vita fejlődött ki a hidegvérü-melegvérü lótenyésztés körül. Végül azonban megnyugodtak a felek, mert gróf Szápáry Péter min. tanácsos, a lótenyésztési osztály vezetője a földművelésügyi kormányzat részéről azon ígéretet tette, hogy a hidegvérü lótenyésztésre a kormányzat részéről nagyobb gondot fog fordítani. Gr. Széchenyi Aladár egy gr. Szápáryhoz intézett nyílt levelet adott közre a „Köztelek“ hasábjain, indokolva a hidegvérü lótenyésztés erősebb mérvű felkarolását. Gróf Szápáry igen élesen, nem minden személyeskedés nélkül válaszolt úgy a „Köztelek“, valamint a „Vadász és Versenylap“-ban, mire természetesen gróf Széchenyi részéről egy még élesebb válasz látott napvilágot. Véghetetlenül sajnáljuk, hogy mi, a vitán kívül állók, nem azonosíthatjuk magunkat a lótenyésztési osztály főnökével és mindig gazdáink érdekeit tartva szem előtt, gróf Széchenyi Aladár nézeteit valljuk a magunkénak. A hol a hidegvérü tenyésztése indokolt, oda azt, a hova a melegvérüé való, oda utóbbit telepítsük. Országos lótenyésztésünket tisztán a remondataért nem áldozhatjuk fel, pláne a jelenlegi nyomorúságos árak mellett. A gazdasági ló hol marad? Különben is legjobb lenne, ha országos lótenyésztésünk ügye csak egy miniszteriumban, a földművelésügyiben koncentrálná, a helyett, hogy a honvédelmi és a közözügyes hadügy-miniszterium abba beleszólna. Három urat szolgálni nagyon nehéz állapot. Vállalja a hadsereg lóellátását a földm. miniszterium éppúgy, mint a tenyésztését, akkor ki lehet egy hadsereg lóellátását praemiumokkal elégiteni, nemkülönben a lótenyésztési kérdésben is konszolidált

Szövetkezeti bizományi sertéshizlaló-telepének ismertetőjét

érdeklődőknek megküldi a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

Ugyanitt kizárólagos árusítása a Monostor-féle, miskarolást helyettesítő és a gyakorlatban jól bevált

„méhsörétező“ készüléknek.

állapotokat teremteni. Csak azután gondoskodjunk is Kozma Ferenczkről.

Az argentinai hus behozatali tilalma pazar vitát idézett elő az osztrák Reichsrath-ban. Báró Gautsch álláspontja az, hogy a Magyarországgal kötött egyezményt respektálni kell vagyis kormányunk hozzájárulása nélkül nem szabad argentinai húst behozni. Ausztriában ugysem fogyasztják. 334 tonna visszavándorolt Wienből Triestbe. Magyarország kormánya azt mondja, hogy tarifális rekonpenzációk nélkül, melyek főleg a magyar lisztre vonatkoznak nem engedheti be az argentinai húst, ámbátor elvileg ellene van minden argentinai husbehozatalnak, míg viszont az osztrákok azon lovagolnak, hogy Ausztriának rendelkezési szabadságát Magyarországgal szemben meg kell óvni. Miért oly ellenségei akkor a „Los von Ungarn“ elvének? Folytak a tárgyalások és ismét megszakítatnak s így folytatódik a komédia. De újabbán kiszült, hogy Szerbia kihasználván már ez évi kontingensét, azon követelést támasztja, mivelhogy Románia az ő kontingensét nem tudja hihasználni, adassék meg neki ezen ország kontingense pótlásul. Hogyne, hogy azután a praecedensre hivatkozva évről-évre megismétlődjenek a kontingensharez és hogy a jövő külföldi kereskedelmi szerződéseken azután Szerbia nagyobb követelésekkel álljon elő. Persze Wienben ezt szeretnék is. De mit szólnak majd ehhez Hohenblum lovaggal az élén az osztrák agráriusok. A mult héten Wienbe nem kevesebb mint 10.000 db. galicziai sertés érkezett míg hazánkból csak 4900 db.

A nemzetközi tej és tejtermékek piaca némileg javult. A hazánkra vonatkozó részt kivonatosan közöljük. Az 1911. év takarmánytermése és a tejprodukczió nálunk megcsappant, a tej és vaj árak némileg javultak ugyszintén a sajtoké is, de előreláthatólag még feljebb mennek, a mi a nemzetközi piacokon is be fog következni, kivéve az Oroszországiakat.

A tejhamisítások körül furcsa dolgok észlelhetők. Kezdi már a termelőt súlyosan büntetni. A pécsi országos tejgazdasági kongresszuson ez szavá is tétetett. Most a budapesti Tejszarnok ezt szigorúan követeli. Hát az ő ihatatlan tejt nem termelők szállítják, melyet azután ott legalizálnak? Elvi álláspontunk ma is az, hogy az büntetessék, a ki hamisít, csakhogy tessék az illető fórumoknak azután igazságosan bírás-

kodni és a közvetítő kereskedelem hamisítót a legerudelisabban megbüntetni, annál is inkább, mert a gazdák reputációja ellen törnek és a mint kereskedők a markukba nevetnek.

—ix.

Gazdasági levél.

Ráczegres, 1911. aug. 1-én.

Tisztelt Szerkesztő ur! Azt hiszem, elengedi a mesét, hogy részletesen leírjam, milyen az 50 nap óta tartó szárazság Ráczegresen. Bizonyára inkább az aratási és cséplési eredmények érdeklik. Majd sorra veszem; mégis az engedelmét kérem, hogy az aratással kapcsolatosan beszélhessek a szárazságról.

A próba cséplés kevés híján elkészült. Ma lefogy az utolsó zab vágása is. Az aratást nem zavarta időjárásbeli hátráltatás, az érés zaboknál különösen besüléssé fajult; tehát gyorsan haladhatott. A cséplés is jól halad párhuzamosan, úgy hogy a próbacséplések eredménye ellenőrizhető.

A termés tehát: 630 m. hold átlagában 22·3 kereszt mindig 18 kévéjével, egy keresztben a szem 40 kg. egy hold buzaszem termése tehát, az arató résszel együtt: 891 kg. Őszi rozs 482 m. holdon a 15·7 kereszt, ebben átlag 45·4 kg. szem, egy hold termése, szemben 715 kg. Őszi árpa 108 m. holdon a 16·8 kereszt, ebben átlag 42·7 kg. szem, egy hold árpa termése tehát 721 kg.

Az őszi gabonával bevetett terület 1221 m. hold, a szántóföldi terület 44%-a. Ezen terület bruttó termése kiszámítva 98½ vagon szem, kereken 100 vagon.

Tavaszi buza és zab még nem zárattak le, mégis reményt nyujtanak ugy 60 vagon brutto termésre.

A tavaszi gabonák térfoglalását ezuttal hagyjuk érintetlenül; mert azok kiterjedése ezidén abnormális a gazdaság ügykezeléséből kifolyólag. Az őszi vetésekről azonban beszélhetünk, mert azok kiterjedési % aránya a multban is hasonló volt, tehát normális, megszokott itt. Megszokott pedig 2 évtized óta, tehát huzamosabb időn át ahhoz; hogy ha ezen fokozottabb talaj kihasználásnak hátrányai lettek volna, azok bőven kiűnhettek volna.

Igaz, ezen elv szakítás a hivatalos üzemi tudománnyal; de hogy az üzleti célnak igen is megfelelő és hogy okkal-móddal úgy üzhető, hogy hátrány ebből nem származik, sőt sikerre vezet, mutatja ezen 21-ik esztendő átlagtermése.

Az alapgondolat: termelni azt nagyban, a mit a gazdaság talaja, éghajlata legszivesebben elfogad, azt, a mi legnagyobb tömegben, aránylag legkevesebb termelési költséggel termelhető, azt, a mi mindig keresett czikk, könnyen és aránylag jó áron értékesíthető, tehát a kenyérmagnak.

Ezen főtermények kiterjedését évről-évre nem a vetésforgó, hanem igen is megszabja a trágyázás mértéke és a bemunkálás lehetősége, szemben az időjárással, tehát a talajmivelő iga- vagy géperő készsége. A ki ezen két alapfeltétellel szemben elaludni kíván, már a kezdeten elvesztette a csatát.

A trágya szükséges a czél érdekében, mert a trágyás elővetemény ad reményt a jó buzához. Ide azonban nemcsak a zabos búkköny tartozik, hanem minden trágyás növény, a mely után az időjárás még buzát vetni enged. A buzavetés ¾ részben tehát trágyázott előnövény, ¼ részben pedig pillangós növény után következik. A trágyás előnövény után vetett buzákat rozs követi, mint a második főtermény. Tehát őszi után őszi.

A trágyázás eme kiterjesztéséhez nagy számú állat tartása, ehhez ismét tetemes takarmánytermelés, részben vásárlás a velejáró szükséglet. Hogy ezt megvalósíthassuk, előfeltétel a takarmányeműeknek nagy tömegben alkalmas, kívánatos minőségben, szolid, jó reménnyel biztató alapon való szervezése. Erről a témáról külön óhajtok szólni, — ha megengedik, — adandó alkalommal.

Az állattartásnak azon formái karolandók föl, a melyek a trágyán kívül is lehetőleg tiszta nyereséget ígérnek, tekintve mindig a helyi és az értékesítési viszonyokat.

Az istállótrágyázás kérdése így ha megoldható; hozzá társul fontosságban a másik, a műtrágyázás kérdése. Az bizonyos, hogy a fokozott szemtermeléssel fokozott igénybevételejár együtt a talajnak, a mi egyoldalú istállótrágyázással egyáltalában nem oldható meg. De a műtrágyázás ma már nem költséges passzió, nem tudományoskodó nagyképűség; hanem ezerszer kipróbált tiszta, egyszerű üzlet. Jó kezekben ugy számolnak vele, hogy 100 kg. foszforos műtrágya nagy átlagban megad 100 kg. szemtermésbeli többletet. Ha az árakat és egyéb költségeket is hozzáadják, ugy is kitesz kereken 100% tiszta hasznot. Tehát annak örülök, minél nagyobb területen műtrágyázhatok, — az érthető — és ezért vetek minden őszi gabonát műtrágyával, buzát

TÁRCZA.

Levél Californiából.

(A Campbell művelés térhódítása Californiában. — San-Francisco mint az amerikai őrlés központja. — A Durum buza a félsivár talajon.

Irta: *Igali Szvetozár.*

Oakland, Cal. 1911 jun. 21.

Van egy farmer barátom, ki a Campbell-féle művelésnek valóságos bolondja. A multkor evvel a kérdéssel fogad:

„Mit gondol, lehetséges-e hogy California legyen az Egyesült Államok leghatalmasabb buza-termelő állomása s San-Francisco városa az őrlés központja“?

A kérdés ha nem is furcsának, de fogasnak tűnt fel előttem minden esetre s a sok mindenféle tényező kombinálása után arra a meggyőződésre jutottam, az országot ismervén, a lehetőség végre is nincs kizárva, ezt igazolandó, rakjuk össze a létező factumokat.

A californiai tiz, esetleg 20 acre, annyit produkálhat, mint keleten 160 acre. Talaja jó,

klimatikus viszonyai, meg olyanok, hogy a keleten lakóval szemben 55%-kal több a munkás energiája. Ezzel láthatta be sok amerikai bevándorló, a mennyiben csak egy vasutársaság, maga a Southern Pacific 1910-ik év folyamán 600 ezer bevándorlót hozott ide.

A Campbell művelési systema mellett, meg az a sok-sok országra kiterjedő térség, melyet ma mezőgazdaságilag hasznavehetetlennek mondanak véges-végig buzatermő táblává alakul át.

Az Egyesült Államokban ma 650 millió bushel buzát termel a gazda, ebből vagy 75 millió bushel máris a félsivár talaj produktuma. Az abban termelt durum buza az, melyet erre felé a világ legjobb tavaszi kenyérbuzának tartanak. A „turkey red“-ét ugyanily minőségű őszi buzának mondják. Mindkét fajta pompásan vált be a Campbell művelés mellett félsivár talajon ma az amerikai farmer acerenként átlag 13 bushelt termel, a chinai gazda pedig, mert tud bänni a fekaliakkal összehoz ugyane területről 50 bushelt. Hát sok, Campbell tant valló gazdát ismerek, kik azt tartják, ha nem is liczítálják tul Amerikában a czopfós atyafiakat acerenként mégis termelnek annyit mint ők.

Lássuk csak mi is az okoskodásuk alapja: Colorádótól Californiáig mai napság vagy 300 millió acre föld hever parlagon, mely mint félsivár (Semiarid magyarul!) a gazda által megvetett, parlagon heverő értéktelenség.

Nem kell az se a „real estatós“ spekulátornak se a települőnek. Igen ám, de hisz a legjobb kenyérlisztet adó buzát nem lehet az öntözött területen termelni, így hát a buza termelést illetőleg az emberi fufang az anyatermészet törvényével sehogy sem versenyezhet.

A Mondell törvény értelmében minden letelepülő a félsivár kerületben 320 acret foglalhat el ingyen homestead-ja gyanánt, holott az öntözhető területből csak 160-at kaphat egy-egy családapa. Ez azért van így, mert a dry-farming művelés mellett a birtok fele mindig ugarnak marad, mely magába szedi az eső vizet s el is raktározza azt.

De az eddigi tapasztalatok igazolják, hogy az ily módon elraktározott csapadék mindég sikeressé tette a buzatermelést, ebből világosan levonható a konzekvenzia. Ha a ma műveletlenül heverő félsivár terület fele lesz művelve változtatással az évenkénti buzával bevetett terület

KŐSZEGI KÁROLY-FÉLE SZABADALMAZOTT MOTOROS TALAJMŰVELŐGÉPEK RÉSZV.-TÁRS. BAJA

A Kőszegi-féle szab. motoros talajművelőgép bebizonyított előnyei:

1. A legideálisabb földmunka, aminőt eddig csak a kertész tudott előállítani. — 2. Egyetlen munkával vetés alá ideálisan kész a talaj. — 3. Ideális trágya alászántás; feleannyi trágyával ugyanoly eredmény, mint az eddigi teljes trágyával. — 4. 30%-kal olcsóbb és 100%-kal jobb talajmunka, mint bármely ekével. — 5. Nem kell se henger, se borona, se rügtörő. — 6. 30% vetőmagmegtakarítás, mert minden elvetett ép mag kikel utána. — 7. Legalább 30—50%-kal nagyobb terméshozam (voltak 1910-ben 100% terméstöbbletek is). — 8. Őrlésre, cséplésre, fuvarozásra, utak lehengerezésére kitűnően alkalmas.

Az egyedüli racionálisan dolgozó és munkájában felülmulhatatlan talajművelőgép.

Referenciák: Gróf Széchényi Emil Vajsza, gróf Hunyady József Kéthely, gróf Wenckheim Frigyes Pusztaszöllös, gróf Karátszonyi Jenő Bánlak, báró Bánffy Ferencz Karácsonyfalva, Máár Zoltán Alattyán, Rakovszky Antal Kocsócz, Epstein Sándor Jászkarajenő, Szintay Kálmán Érendred, Machmer János Pusztarastovác, Razgha Ernő Hontkiskér, Tománovics György Bácsbokod, Pannonhalmi főapátság Kismegyér stb. stb.

Szabadalmazva az összes államokban. — Német- és Oroszország részére gyártási engedélyt adva:

Heinrich Lanz cégnek, Mannheim.

is, rozstot is. A műtrágya föltételezett második évi utóhatásával nem sokat számolok. Ha az első évben ki nem fizette magát, a második évi hatás nem menti meg a hazát, akkor félre vele, oda nem való.

Ha az ásványi és szerves tápanyagairól a növényeknek így gondoskodtam; a következő föltétel a legfontosabb növényi tápanyagról, a vízzel való gondoskodás, majd a vetés alkalmas kivitelének a fizikai lehetősége.

Ehhez öntudatos, megállapodott talajmivelési eljárás, majd jól összeválogatott, tervszerű és teljes számu talajmivelő armatura, eszköz készlet a szükséges és harmadszor minőségben is, számban is megfelelő mozgató erő.

Ez kell. Lealkudni nem enged maga a czél; mert a végeredmény számszerű törvényességgel alakul ki. A földet megcsalni nem lehet, fél munka pedig fél eredmény és ez így igazságos.

Igaz kérem, hogy ez mind pénzbe kerül, — de kiszólásokkal takarodni, — az időre, mint az első gazdára bízni a nehezebb teljesítéseket, ma már könnyelműség. Mai számító világban csak a pénznek és az öntudatos munkának van eredménye, kamata; az üres reménykedésnek csalódás a vége. Ha a bérlőosztálynak van lelke, szíve, tudása egész erővel ráfeküdni az üzletére — és az — bizonyosság a végtelen bérletkereslet, tényleg pozitív eredménnyel, vagyongyűjtéssel jár; van, kell, hogy legyen a magyar birtokosban, a magyar gazdatisztnban is. Furcsa lenne és szomorú, ha a földbirtokok jövedelmezőssé tételéhez okvetlen a bérbeadás lenne szükséges. De igenis szükséges a hozzáértés, a tőke, a föld szeretete, bizalom, munkaszabadság. De ez kell, elegendhetlenül.

Elkapott a tollam heve kissé, bocsánatot kérek, igazmondó szómmal senkit sérteni nem akartam. Visszatérek a kaptafámhoz.

A növények tápláló anyagairól trágyázással gondoskodhatunk. A legfontosabb tápanyagról, a növény vévéről, a vízzel való gondoskodni általában véve nem áll módunkban, azt az Isten adja. Mi emberek csak a meglévő készlet fölhasználására tudunk befolytani. Takarékoskodni az adott mennyiséggel. De ez nem csak lehetséges, hanem éppen mert lehetséges, kötelesség is. Ellenvetés lehet, hogy Campbell előtt is arattak a gazdák annyit, hogy becsülettel megélték belőle holtig. Igaz, de azóta nagyon megsokasodott az eszkimó és mind éhes és a foka ára magas lett. Ma már tudjuk, hogy ugyanazon bőséges, elegendő nö-

vény táplálást, trágyázást föltételezve, a termésünk fokmérője az a vízmennyiség, a mely a növények táplálására használtatott föl. Az a vízmennyiség tehát, a mely a növényeket illetőleg fölhasználatlanul párolog, vész el; ez a mennyiség igazán nem felelős, hogy a termésünk csak oly kicsi, mint a mekkora. Ha a növényekre hatástalanul elpárologott vizek mennyisége is hatással lehetett volna a növények életére, fejlődésére; kérdés-e még, hogy ugyanazon, elégséges trágyaerőt föltételezve, termésünknek ezen vízmennyiség arányában kell nagyobbodnia.

Tessék most ezen a szemüvegen át nézni a mi talajmivelésünket most, a már 50 napos hőség és szárazság idején. A buzák alá készülő talajmivelés fogyatékosága nem oly föltűnő, mert inkább eloszlik az időben, lévén a buza előveteménye, aratása és a buza vetése között gyakran több hónapi különbözet, a mely idő alatt a talajmivelés hiányai az emberi nem részére eltüntethetők, bár nem a buzaszem részére. Annál kirívóbb a durva földtördelés, ha buza után kell a rozsnak következni. Tekintsen ma ki-kí látóköri körül és látni fog embert, állatot szerszámot elszagató kinlódást, a minek tarló-törés lenne a neve. A buzakévék aratás után legalább 7—10 nap érintetlenül kell, hogy „érjenek” betakarítás előtt. Akkor behordjuk a termésből az urasági részt. Az arató része pedig szombatig ott marad még. Vasárnaptól kezdve szabadul a buzatarló a kopár legelőkről már kiszorult birka és sertésnyájak részére. És csak, ha ezek már elunták, akkor következik bele a szántás sora, miután legalább 20—25 napon át pörkölte a lekopaszodott tarlót az Isten napja. El kell ismerni mindenkinek, hogy az ilyen talajban elpárologván a 20 nap alatt régen a nedvesség a mivelhetéshez per abszolútum nincsen.

Az ekét állítják valahogyan 7" mélyre, dolgozik azonban a hogy lehet vagy nyakig a földben és feszeget zsölye szék nagyságu hantokat, vagy csak horzsolja az eke a talaj tetejét, ha az ökörfifaraltatta az ekét, a mélyből a maga könnyebbégére. A „szántás” tehát kisebb-nagyobb hant-töredékek végnélküli halmaza, nagy erőfeszítéssel csak annyit ér, hogy még szántás előtt csak a talajfelületről párologott a nedvesség, most a szántás után a hantok közein, üregein közvetlenül szabadon jár a talajszál és viszi magával végérvényesen el még a legelrejtettebb altalajból is a nedvesség utolsó nyomát is. Mintha csak az lenne a czélunk a szántással, hogy bár áldozat-

tok árán is, de gyökeresen szárazzá kívánjuk tenni talajunkat.

Ez, az ilyen talajmunkával, szinte mesterségesen eltávolított talajnedvesség működése hiányzik aztán a növényeink terméseredményéből. Mert jöhet később eső, elég is ahhoz, hogy a köves Arábia forma talajfelszint valahogyan el lehet simítani annyira, hogy a magot majdnem beveszi, de ahhoz kétség nem fér, hogy ezen későbbi esőt akkor is megkapta volna talajunk, ha az előbbi nedvességet el is raktároztuk volna. Ennyivel mindvégig kevesebb lesz az aktiv vízmennyiség a talajban. A kit érdekel mekkora ezen vízmennyiség számszerűleg, utalom Kerpely igazgató ur mult évi talajviz vizsgálatainak a Köztelekben közölt ismertetésére. Ott megtalálhatjuk és csodálkozhatunk a több száz hektoliter különbségen holdankint.

Mindezt pedig azért, hogy kiemelni tudjam a tarlóbuktatás, helyesebben a tarló elporlasztásának vízkonzerváló talajérlelő fontosságát. A kivétel módját illetőleg még nincs egyöntetűség, valószínűleg nem is lesz. De az mellékes is, vagy legalább alárendelt fontosságu, akár több testü sekély ekével, avagy rugós kultivátorral, akár tárcsás boronával hajtjuk is végre a műveletet, az kinek-kinek számítási dolga, a fő a tökéletes elporlasztás minél gyorsabb keresztülvitele.

A ki ezt elérte, nyert ügye van. A talaj tápanyag készlete szerint 10—25 % terméstele már biztosítva van. A talaj további, mély bemi-velése a konzerválás és a beérlelés hatása alatt könnyű a kivitelben és ideális jó a minőségben. A ki a tarlót idejekorán és jól lebuktatta, elporlasztotta, annak a talajnak, annak a gazdának abban az évben már minczen aratási szárazsága. Kényelmesen bevárhatja az augusztusi, szt.-István napi esőket.

Ezek után konzequenter állítom, hogy őszi, őszi után csak azért és csak annak nem tanácsos vetni, a ki bármely okból, a siker természetes előfeltételeit, a vízkonzerváló, finom struktúrája talajmunkát és a szükséges tápanyag-készletet talajának megadni nem tudja. Mert sohase feledjük el, a talajt becsapni, megcsalni nem lehet.

A jelzett trágyázási módot követve a talaj tulságos igénybevételétől tartani nem kell. Nem pedig azért, mert 1 nem is lehet. A talaj megmutatja, a mi neki sok. Egyszerűen megtagadja a szolgálatot, nem terem. És akkor ha tetszik

egyszerre 150 millió acrerre szökik fel — a mai 50 millió acreről.

Lássuk csak az acrenkénti termést tüzetesebben? Említém az előbb a „Turkey-red“-et ez pompás, sikerben gazdag őszi buza, de hasznos is, mert a félsivár természetü acre-ről 25—60 bushelt ad.

Aztán ott van a még többet érő, errefelé kipróbált tavaszi buza a *Durum*; sikerben s czukorban gazdagabb, mint az előbbi. Az abból készített kenyér táptartalma tényleg bőségesebb, mint bármely más, emellett igen izletes is. A dry farmozott acre-ről azonban kevesebbet 20—40 bushelt ad. Tavaly próbából vetettem egy fél fontra valót s bár kísérleti telepemet a csírkék alaposan tönkre tették, egy félzsákra valót mégis termeltem belőle. Már most ha e két buzafajtával az amerikai semiarid területnek csak $\frac{1}{3}$ -át vetnék is be, dry farmozást alkalmazván, ugyebár az évi termés 1,300 millió bushelnek felelne meg, melylyel tisztességesen lehetne táplálni 260 milliónyi néptömeget, feltéve 5 bushelt számítanánk egy személy évi táplálására.

Ha hiba akadna a számadás körül, nem en-

gem, hanem azt a statisztikust tessék becsmérni, ki a dry farming ily fényes lehetőségeiről számolt, mr. Cristadorot.

Los-Angelestől dél felé egy egész kis ország kiterjedésü száraz félsivár terület van, a Riverside egy része, mely szomszédos a Mohave sivataggal. Farmer nép arra felé is lakik s bármint kinlódtak, vetésüket a forró szél, meg a még forróbb nap kiaszalta, semmit sem tudtak termelni. Istanziát menesztettek hát Wilsonhoz, a mezőgazdasági departement titkárához, kérvén őt, adjon nekik valami vetőmagot, mely az ő száraz talajuknak megfelelő s megélhetést biztosít számukra. Az államtitkár erre Carleton tanárt küldte el a manchuriai meg szibériai félsivár orosz homokbuczkák közé; kutasson utána miféle buzát veteget arra az orosz paraszt? A tanár néhány bushel *Kubanka Durum* buzával tért haza, mert azt hallotta, hogy a félsivár talajon az terem legjobban. A tanár excurziója, meg minta buzája Uncle Samnak 10 ezer dollárjába került, de sajnálni nem kellett, mert California félsivár talaján, megfelelő Campbellezés mellett a buza pompásan vált be. Bevált pedig azért, mert e fajtából eddig átlag 300

millió bushelra valót termeltek a „West“ ezelőtt sohasem művelt talaján s a termés igen alacsony számítva 300 millió dollárt ért meg. Hiába. Uncle Sam nagy mester s a hihetetlen „bargains“ (olesó vételek) művésze. Lám 1867-ben vette az oroszoktól 7 millió dollárért Alaszkát s eddig már csak nemes fémben többet aknázott ki abból 500 millió dollár értékénel. A Durum buzáért mit adott ki eddig, mit vett be? De ez semmi ahhoz képest ha megmondjuk, hogy e buza révén California az $\frac{1}{5}$ -del nagyobb ország mint Magyarország nem csak az Unióban, de az egész világban a leggazdagabb buza és lisztprodukáló állam lett.

Kik élnek, meg fogják látni, igaz Próféta vagyok-e vagy voltam?

A csodát a Campbell-féle művelés fogja előidézni. Ismeretes ez már otthon is. Hisz ha jól tudom, a debreczeni Pallag pusztán Kerpely személyében ügyes s szakavatott apostola van e művelési módnak hazánkban. Jó lesz a magyar gazdának e művelési ágat elsajátítani s mentől szivesebben gyakorolni azt.

Nem nagy Kunst az egész. Itt úgy láttam, hogy 10—12 hüvely mélyre megszántják a

Veszek mindentéle gazdasági magot **legmagasabb napi áron,**

jelenleg különösen:

őszi borsót, őszi bükkönyt, szösös bükkönyt, biborherét.

Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedése
Budapest, VII., Rottenbiller-u. 33.

ha nem, változtatni kell a rendszeren. Manapság már normális gondolkodású gazdaember rabló-gazdálkodást egyáltalában nem üz, mert arra holtbizonyosan ráfizet, abban elvérzik. Különösen is, mintha változott volna a rablógazdálkodás definíciója. Ugy tetszik, ma már nem azzal raboljuk a talajt, a mit leviszünk róla, hanem a mit nem adunk bele, avagy a mely ápolást elmulasztunk, elalkuszunk tőle. A parlag, az ugar, a 10 éves trágyázási turnus, a kevés munka, a kevés termés azért multak idejüket. A talaj is akkor van állandóan aktivitása legmagasabb teljében, ha állandóan tápláljuk, gonddal neveljük, ápoljuk állandó munkára. Ez az állapot az intenzívítás gerincze, alapja, ismérve.

De igaztalan a föltevés, hogy őszi ismétléssel kizsaroljuk a talajt, mert a második őszi gabona termésével bármily jó is legyen, rendszeren tetemesen kevesebb tápanyagot avagy növényi szárazanyagot viszünk ki a talajból, mint azon növényvel, a mit különben vetnénk a második őszi helyett, pl. burgonya, tengeri stb. Tessék kiszámítani.

A végső érv, hogy az ismételt gabonanemű elgazosítja a talajt. A hol ez a jelenség előfordul, oda tényleg nem is való. A jól porlasztott tarló buktatásnál jobb gyomirtó eljárás nem sok van. Különösen, ha a vetést megelőzőleg 2—3 hétig üllepedhetett, érlelődhetett a talaj a mély keverő szántás után és a másodsor is megélénkítő gyomvegetációt a vetés előtti utolsó talajmiveléssel radikálisan megsemmisíthették. Tételeim igazolására szabadjon hivatkoznom éppen az ideai terméseredményekre. A melyekre még bátor leszek visszatérni még azon gazdaságnál, a melynek ideai aratását még én veteltem és ápoltam egész június 1-ig.

Az őszi gabonák fokozottabb termelésére ráutalja a gazdát még az intenzívítással együtt járó nagy állatállomány alomszüksége. 25% őszi gabonával azt lehetetlen kitermelni. Már pedig inkább vetek 40 százalék őszi gabonát és tartok sok állatot, azokat jól takarmányozom, bőven almolom és trágyázom a talajomat sűrűn bőven és ki is használom, megdolgoztatom, mert az eredmény igazolja az eljárást.

Inkább dolgozom két életerős, munkaképes jószággal sikerrel, mintsem együtt siránkozzam 4 tehetetlen nyomorékkal.

Mai mesémnek az a célja, hogy rámutassak azon ma még mindig sűrűn található anomáliára, a mely a gazdaságok hiányos berendezé-

sén, talajművelésén, tápanyag utánpótlásában rejlik; és a termelés egész sikerének illuzoriuságában jelentkezik. „Termeljünk többet“, de okszerűen és nem marad el az Isten áldása.

Horváth János.

A K. Szücs-féle termésbecslés.*)

A „Gazdasági Lapok“ f. évi július hó 30-i számában Káldy Szücs Jánostól egy közlemény jelent meg, mely közleményben a cikkiró ur ismerteti egy új, általa felfedezett módját a termésbecslésnek. A közlemény azért ragadta meg figyelmemet, mert a cikkiró ur állítása szerint e módszer segítségével képes volt a mult évben csekély 1 millió q-val, azaz mindössze 2.22% különbséggel megállapítani az ország buzatermését. Ezt a módszert ismerteti és bizonyítja gyakorlati példával e lap legutóbbi számában.

Hogy a módszer helyességéről meggyőződést szerezzek, nem restelve a fáradságot, lelkiismeretesen utána számoltam, de az eredmény, mit alább közlök, egyáltalában nem ütött be. Különböző beszélnének a számok:

Lemértem pontosan egy rendkívül érzékeny mérlegen 10—10 gramm, azaz 1 dkg 80, 83 és 84 kg. Hl. sulyu búzát. A szemeket megszámlolva, találtam:

	80 kg.-os	83 kg.-os	84 kg.-os
1 dkg-ba volt szem:	357	336	333
1 c.-literben ami szintén megszámloltott:	295	263	262
1 szem sulya mgr.	27.1	31.5	32
1 literben	29,500	26,300	26,200
1 Hl-ben:	2,950,000	2,630,000	2,620,000

A vetőmag nálunk is 1 Hl (82 kg.) volt. kat. holdankint 95% csiraképességgel, de feltételeztem, hogy ebből 15% különböző külső körülmények folytán megsemmisült. Tehát mindössze 80%-a kelt ki az elvetett magnak.

Szóval kikelt a	80 kg.	83 kg.	84 kg.
buzából szem:	2,360,000	2,104,000	2,096,000

*) K. Szücs termésbecslését mult heti számunkban leközlöttük azért, mert cikkiró ugyanezt még a mult évben és az idén is közhírré tette a Pesti Hirlap közgazdasági rovatában azzal, hogy ezt tartja megdönthetetlennek. Mi ugyan sohasem tartottuk számítási módját helyesnek s következtetéseit sem valljuk magunkénak s a cikkben zárjel között tett megjegyzésünket továbbra is fenntartjuk. De másrészt azért is adtuk le a szóban forgó dolgot, hogy ezzel az eszmék és nézetek helyes mederbe tereltessenek. Szerk.

A cikkiró ur szerint a 82 kg.-os búzának 4-szeres a bokrosodási képessége, a 75 kilogrammosnak pedig csak 2-szeres, mivel az utóbbi 50 százalékkal gyengébben bokrosodik s a kettő között 7 kg. a sulykülönbség, talán nem számítok helytelenül ha minden kg. sulykülönbségre 7 százalékos veszek. Mely szerint a 80 kg.-osból 14 százalékkal kevesebb, a 83 kg.-osból 7 százalékkal és a 84 kg.-osból 14 százalékkal több bokrosodik.

	80 kg.	83 kg.	84 kg.
Holdanként lesz tehát kalász	9,440,000	8,416,000	8,384,000

Ez még megszorozandó a kalászban levő szemek számával. En soknak találtam a 40 szemet, elegendőnek tartottam 30-at. (A mint a végén ki fog derülni, kissé ez is sok volt.)

	80 kg.	83 kg.	84 kg.
K. holdankint termelt:	283,200,000	252,480,000	251,152,000
Ezt elosztva 1 kg.-ban levő szemek számával azaz:	35,700	33,600	33,300
A termés q-ban 68.22 q	77.42 q	86.70 q	
Tényleg termés: 8.15 q	11.36 q	8.51 q	

Amint látható, az eltérés meglehetősen nagy.

A számadásban elkövetett pár hibára is bátorodom felhívni a cikkiró ur figyelmét.

Egy czentigrammban nem lehet 400 buzaszem, mert egy szem is nyom 3 czentigrammot. Ez azonban kevéssé fontos és egy kis jóakarattal nem érhető félre, valamint az sem, hogy egy buzaszemet mindössze 0.25 mgr-ra becsül, holott az épp százszor oly sulyos. De az már nagyobb hiba, hogy egy négyzetöltre 250.000 szem vetőmagot számít. Hisz ez esetben egy kat. holdon 400.000,000 szem kellene legyen, ami 10,000 kilogrammnak, vagyis 100 q-nak felel meg. Ily nagy mennyiségű vetőmag elhasználása azt hiszem mérséklőleg hatna a tiszta jövedelemre. Ilyen számítás mellett holdankint teremne 3000 q buza. A további számítás kissé szerényebb, amennyiben feltételezi, hogy holdankint 1,640,000 szem vetőmagból annak 4-szerese, vagyis 6,560,000 kalász lesz a 40 szem, összesen 26,240,000 szem, de csak a cikkiró ur szerint, mert szerintem 262,000,000. Ez pedig 131.20 q, sokkal kevesebb, mint az előbbi, de még mindig igen sok. Az ideai termést sem 8.5 q-ra becsüli a cikkiró ur, hanem 8.5 q-ra. Ezt igazán meg szeretném érni.

Elismerem a sulyos, nagyszemű vetőmagnak előnyeit, de azt, hogy a bokrosodást tisztán ez

talajt, hadd fogja magába az esővizet, aztán egy felültrágyázzák, hogy időről-időre végig eresztik a táblán a boronát, nehogy a föld megkérgesedjék, avagy a gaz lepje el. A boronálás a hajszóvesség törvénye folytán az elpárolgást akadályozza meg s csak úgy őrzi meg a talaj számára a nedvességet, akár egy hatalmas gummitakaróval volna betakarva. A talaj fele persze parlagon hever. A járatlan ember azt hihetné, ez pocskolása az értéknek manapság, a trágya és a műtrágya nagy alkalmazási idejében. Pedig nem pocskolás az. A forró napsugár a feltárt talaj élenye, meg a talajban elraktározott nedvesség kész növénytáplálékot teremt. A talaj légeny tartalma a buza növény eminsens tápláléka készül így el. A jövő évadban ismét jön egy szántás s ismételt boronálás, a mag a talajba jut, a növény nő, nő, míg 5—6 hüvelyk nagyságát éri. Ekkor a Jenkee már meg neki eresztí boronáját s istenigazában megtépázza buzatábláját. Az ehhez hozzá nem szoktatott magyar sirva fakadna a „barbárságon“, de az amerikai teszi tudja, hogy a 2—3 hüvelykes boronálás nem árt, sőt okvetlen szükséges a növény bátor továbbfejlődésére, bokrosodására.

De jön a buzaérés ideje, a gazda kritikus napja a siker vagy a kudarc évadja.

Mentől forróbb a nap, annál jobb, mert a buzamaz lelke a „erum gerendarum“ a siker csak a nagy melegben válik ki s a növény szára vagy úgy áll mint a czövek, vagy leforrázva lekonyul. Dehát a két évad hat lábnyi nedvessége van a talajba raktározva a növény hajszálgyökerei nedvességben fürdenek, ezek felszívják a növénykivánta összes nedvességet, az anyatermészet táplálja szülöttjét, itt az öntöző csatorna szokásos baja a vagy nagyon sok, vagy igen kevés víz ki van zárva s a buza tábla szépen megérve, kitünő termést ad.

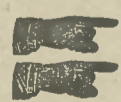
Szinte restellem, hogy tollam elragadott s egypár vonással a dry-farmingozás mikéntjét s velejét irtam meg, hisz gazdáink ezt már jól ismerik, de hát nem térhettem ki előle, mert tudom az a gazda, ki vallásosan betartja, biztos termésre számíthat felsivár talajon. Azt mondják erre felé Minneapolis városa a legnagyobb őrleési centrum Amerikában, mert malmaiban 10—50 ezer bushel*) lisztet őrölnek naponta.

*) 88.9 kg.

Nohát a „native son of California“ (benszületett) azt mondja, egy pár év mulva utánozni fogják ezt San-Franciskóban, aztán a Panama csatornán át elárasztják az európai piacokat itten őrölt lisztel. Aztán miután a liszt telítve lett a chinai által nagybecsült „Li“-vel (sikerrel) jut belőle odaát a sárgáknak is. Ez nem dőre álom, nem is tündérmese, mely Aladdin füstös lámpájának köszöni létét, hanem igaz valóság „You bet it“ mondja büszkén emberünk.

Egy a kérdés: Ez a sok semmirevaló semiárid talaj, mely még arra sem jó, hogy egy rossz indiánust tegessen bele, megéri-e a durum búzát sikeres quantumban? Meg hát a felelet, mert a Campbell szisztéma lehetővé teszi azt, nos, van nekünk itt bőséges olajunk, mely a ma'om gépezetét hajtja, sőt ennél sokkal olcsóbb erőnk a vizeses villamossága. Van az itt tulsok; majd forgatja az a malom hengerét s „Frisco“ nem a „Golden Gate“ parkja, meg kacziás bokorugró szoknyás asszonynepe, hanem lisztje révén leszen világhíres. Hogy az őrleés passzol-e a városhoz, mint kizárólagos ipar, közelébb lesz megbeszélve.

A lefolyt idény tapasztalatai beigazolták, hogy mégis a

CASE az igazi SZÁNTÓGÉP!

A CASE-gép

csövei nem folynak
kazánja nem megy tönkre
nincsen tuleröltetve.

15 év tapasztalata a CASE járvaszántó gépeket minden más versenygyártmány fölé helyezte.

Uezérképviselet: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/g.

idézni elő, azt nem. Igaz, hogy egyenlő körülmények között erőteljesebb növény fejlődhetik a sulyos, nagy szemből, de a bokrosodást magát az időjárás, talaj, ápolás és vetőmagmennyiség befolyásolja. Ha úgy gondolja a cikkíró ur, hogy a nagyszemű, sulyos buza azért bokrosodik jobban, mert ebből kevesebb megy egy holdra s így a tenyészterület nagyobb, van némi igaza, de szerény nézetem szerint az ilyen módon adott nagyobb tenyészterület oly csekély, hogy alig jöhet számításba. A bokrosodás általában jellemző tulajdonsága a fűféléknek, egyik jobban másik kevésbé jól bokrosodik. A Szent-Iván rozs jobban bokrosodik, mint a közönséges, a 2 soros árpa jobban, mint a 4 soros.

Azt a 82 kilogrammos buzát, a melyből 200 szem nyom egy dekagrammot, azaz 50 grammot 1000 szem, csak azért hiszem el, mert a cikkíró ur állítja. A legmagasabb, mit eddig hallottam 46·8 gr. volt.

Minél nagyobb és sulyosabb a buzaszem, természetesen, hogy annál értékesebb, különösen a malmokra rendkívül fontos, hogy a gazdák ezt átlássák és erre törekedjenek. A mostanin javítani nem boszorkányság, mit bizonyít azon tény is, hogy az uradalmak buzái átlag jobbak, mint a kisgazdáké. Mindennek dacára a termésbecslést erre alapítani nem lehet. Már csak azért sem, mert nem mindig az a sulyos buza, a melyik nagyszemű és nem mindig nagyszemű az, a melyik sulyos. Ha ugyanis a sulyos buza véletlenül aprószemű, akkor ennek sincs tenyészterülete, tehát ez is csak féltermést ad.

A végleges terméseredmény kialakulására oly sok előre nem látható körülmény gyakorol befolyást, hogy a gazdasági tudósítónak igazán lelkiismeretes működést kell kifejteniök akkor is, ha csak körülbelüli pontosságot akarnak elérni, de arra alig hiszem, hogy vállalkozzon még a legkevesébbé elfoglalt is, hogy az ajánlott módon becslje meg kerületének termését. Hisz minden egyes gazdához el kellene, hogy menjen, megtudandó azt, hogy hány liter vetőmagot használt, milyen volt annak a csiraképesége, milyen a talaj, 1000 szemnek mekkora a sulya és centiliterekben kifejezett ürtartalma. De a kelést, bokrosodást fejlődést és beérést is figyelemmel kell kísérni. Ha én csak az utóbbiakat teszem meg, akkor is megmondom a körülbelüli termést az ajánlott módszer nélkül, persze nem az egész országra.

A tápanyagvisszavándorlási vagy lesóványodási elméletnek sem vagyok híve. Ezt, az igazat megvallva, nem tudom megérteni. Az igen tisztelt cikkíró ur ugyanis azt állítja, hogy az esetben, ha a buza levélzete és szára rozsdától befertőződött, erre pedig forró égővi hőség jön, már a szemben levő tápanyag visszavándorol a levélzetbe. Nem tudom elképzelni, hogy a már lerakódott proteinek és szénhidrátok visszavándorlását minő körülmény teszi lehetővé.

Az aratás ideje tényleg befolyásolhatja a buzának u. n. aczélosságát. Vagyis ha nem várjuk be a beérést, akkor a keményítőnek a szembe való vándorlását megakadályozzuk, mert előbb a proteinek és csak azután vándorolnak a szénhidrátok, ez tehát a levélzetben marad. A buza szemben csak annyi lesz, a mennyit a siker összeragasztani tud, tehát aczélos lesz. A benne levő tápanyagok pedig csak látszólag csökkennek a hőség hatására, mert a víz egyrésze elpárolog. Ez a folyamat következik be akkor is, ha a hirtelen hőség a levélzetet elszáritja, mely esetben szintén megakadályoztatott a keményítő vándorlása. A levelekben maradó keményítő a szalmát teszi értékesebbé, de azért nem térül meg a réven, mit a vámon elveszítettünk.

Az igen tisztelt cikkíró ur által vázolt esetben is ez a folyamat megy végbe és nem — tápanyag visszavándorlás.

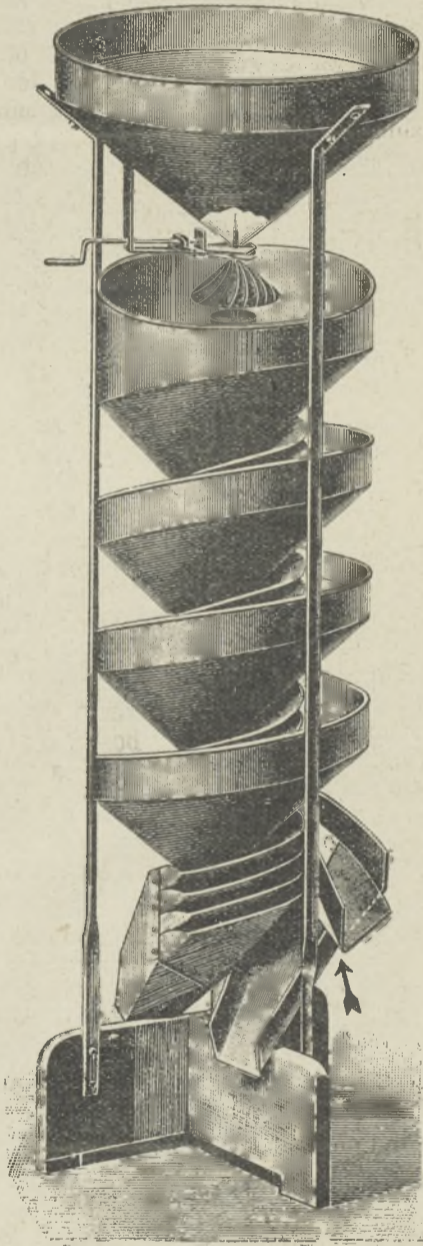
Csák, 1911. július 4. Fodor Zsigmond.

Mit tegyünk, hogy a nagy szárazság miatt beálló takarmányhiányt kiküldjük?

Hazánk nagy részében egy hónap óta nem esett az eső és a nagy hőség miatt úgy a szántó földi, valamint a kerti vetemények igen sokat szenvedtek, sőt egy részük tönkre is ment. Különösen a csalamádésok, herések és herefűvesek, nemkülönben a rétek és legelők siralmas képet mutatnak, az utolsó hét forróságától nagyrészt kiszültek annyira, hogy sok helyen már most érzik a zöldtakarmány hiányát. Hogy állattenyész-

tésünk e miatt minél kevesebbet szenvedjen, szükséges, hogy gazdáink már most elkövesse-nek mindent a takarmányhiány leküzdésére, ha lehet, annak elhárítására. Ezen célból első és legfontosabb kötelességük az legyen, hogy a zöldtakarmányt termő területeket szaporítsák, hogy a zöldtakarmányozást ősszel minél későbbre kitőlják, hogy szénakészletükkel a megnyire csak lehet, takarékoskodjanak s végül gondoskodjanak már most arról is, hogy tavasszal a zöldtakarmányozást mielőbb megkezdhessek.

Azon zöldtakarmánynövények sikerülte, a melyeket kiegészítésként a felszántott tarlóba ezután elvetünk, attól függ, hogy milyen lesz ezután az időjárás. Reméljük, hogy kedvezőre változik (mert ha nem, akkor inségnek nézünk elébe) s akkor először is azokat a takarmánynövényeket kell elvetnünk, a melyek ősz végéig teljesen kifejlődnek, a melyeket zölden azonnal, vagy szénává szárítva, esetleg erjesztett takarmánynak készítve, télen át felhasználhatunk, majd hozzáfogunk ama zöldtakarmánynövények vetéséhez is, a melyek kora tavasszal kaszálhatók és feleltethetők.

36-ik ábra. Javitott új csigaalaku konkolyozó.

A még ősszel feleltethető és ezután elvethető takarmánynövények közül elsősorban is felemlitem a fehér mustárt, azután a mohart és a kölest.

A fehér mustár ez évben különösen jó szolgálatot fog tenni, mivel gyorsabban fejlődik, mint a mellette felemlített két társa és mert rövid tenyészidejénél fogva később szeptember elejéig is elvethető. Meg kell azonban azt jegyez-nem, hogy a fehér mustár a talaj nedvességével szemben igényes, miért is először várjuk be a kiadós esőt és csak azután vessük el a jól felporhanyított tarlóba, 10—12 kg. vetőmagot számítva kat. holdankint. Ha nagyobb területet számunka a fehér mustárnak és a talaj állapotát megengedi, akkor több részletben egy-egy heti időközben vessük el, hogy hosszabb időn keresztül legyen vágható mustárunk. Ugyanis a fehér mustár a kikeléstől számítva 5—6 hét után virágozni kezd, a mikor azt okvetlen le kell kaszálni, mert ha későbbre hagyjuk, akkor előregszik, illetve sok mustárolajat fog tartalmazni, a mi tekintettel az állatokra, semmi esetre sem kívánatos. Szénának szárítani nem érdemes, mert levelei leperregnek, erjesztett takarmányt készíteni belőle

pedig nem tanácsos mustárolajtartalmánál fogva. Zölden fejőstehenekkel, ökrökkel feleltethető.

A mohart és annak nagy becsét általánosan ismerjük. Különösen a szárazabb helyekre vetik. Vetése körül sokszor helytelenül járnak el, mert vagy nem elég mélyen szántják fel a tarlót vagy pedig kevés vetőmagmennyiséget használnak. Első esetben a moharvetés alacsony, utóbbinál ritka marad. Hogy ezt kikerülhessük, szükséges lesz a talajt legalább is 10—15 cm. mélyen felszántani, a vetőmaggal pedig ne takarékoskodjunk, mert annak egy része úgy sem kel ki. Kat. holdankint 45—50 kg. lesz a megfelelő vetőmagmennyiség. Hogy a mohart szénaként fogjuk-e feleltetni vagy nem, az a helyi viszonyoktól, de első sorban az időjárástól függ. Ha a mohar kaszálásakor a szénakészítéshez alkalmas időjárás mutatkozik, akkor feltétlenül azt készítünk belőle, ellenkező esetben akár csak mint a csalamádét, bezombolyázzuk.

A köles ugyancsak egy igen értékes kiegészítő zöldtakarmány. Termesztése hasonlít a moharéhoz, azzal a különbséggel, hogy itt a fajtaváltozatot is a talaj minősége szerint helyesen kell megválasztanunk. Jóminőségű és jó erőben levő humozus talajba a fehér kölest vessük, a melyik, feltéve, hogy esőt kap, a legnagyobb tömeget adja. Silányabb talajra az igénytelenebb és gyorsabb fejlődésű vérkölest vagy a szürke kölest választjuk. A fehér kölesből 50 liter, a vér- és szürke kölesből 40 liter vetőmag számítandó kat. holdankint.

Ama zöldtakarmányok csoportjából, a melyekkel a korai zöldtakarmányozást biztosíthatjuk, felemlíthetem a takarmányrozsot, a bíborherét és az őszi takarmánykeverékeket. Utóbbiak közül a legáltalánosabban használtak: az őszi borsó, az őszi bükköny és a szöszös bükkönynek rozs-szal vagy őszi árpávali keveréke, továbbá az u. n. keszthelyi keverék (50 kg. rozs és 10 kg. repeze keveréke kat. holdankint) és a rozsos bíborhere. Ezen koratavaszi zöldtakarmányok augusztus közepe és szeptember közepe közötti időben vetendők el, egynémelyikök, ha korán vetjük és az időjárás kedvező, még ősszel, a fagyos idők beállta előtt is kaszálhatók. Termesztésök annyira általános, hogy azokról írni fölösleges volna.

Legány Ödön.

Javitott új csigaalaku konkolyozó (trieur).

Korant Richard berlini cég nemrég szabaldalmat kapott egy újításra, melyet a csigaszerű trieurre alkalmazott, a mely géppel tudvalevőleg önműködően lehet a gömbölyű magvakat osztályozni. Mellékelt ábrából látható azon elosztató kup, mely a garat alatt van alkalmazva és a lecsurgó magvak által folytonosan forgó mozgásban lesz tartva. Ezen kup hegye túszerűleg van kiképezve és a csigatrieur garatjába nyul. Ha már most mozgásba hozatik, e kup kétféle munkát teljesít, először is a garatban levő magvakat keveri és ezzel az eldugulást gátolja meg, másodsor a kup nagy lödítással löki a magvakat a csiga belsejébe. Ezen lökések által központon kívüli erő (centrifugálerő) lényegesen emeltetik, úgy hogy most már a gömbölyű magvakat a kevésbé gömbalakutól tökéletesen el tudja választani.

Teljes elkülönítés céljából a trieur alsó kilyolásánál levő válaszfal (ábrán nyíllal jelölve) mely előbbieknél szilárdan állott, az új gépeknél szükség szerint igazíthatóvá s úgy rögzíthetővé lett téve.

Borsót, vicia villosa és szt.-Ivánrozsot kevertek össze a németországi próbán s az eredményt következőkben foglalták össze:

1. Gömbölyű és hosszukás magvak mint p. o. bükköny és gabona keverékének különválasztása jól sikerül.

2. Borsóból egyenetlen alaku testek p. o. kövek, kavicsok stb. fél gabonamagvak és fél borsószemek kiválasztása szinte sikerül.

3. Borsó osztályozás sikerül, ha kellőleg igazítjuk a gépet. Az átrágott zsuzsukos borsót is külön lehet választani, mert ezek mint könnyebbek a 2-ik osztályba jönnek.

4. A nyelvnek igazítása szerint az 1-ső osztályba több vagy kevesebb mag jöhet.

5. A keverő kup igen könnyen mozgattatik a lehulló magvak által, még csekély munkavégzésnél is, p. o. 200 kg. egy óra alatt, ki-zártnak tekinthető az eldugulás.

6. A költség kimételese szempontjából, célszerű oly magasra állítani e gépet, hogy a kifolyó csatornák alá zsákokat akaszthassunk vagy

ládákat helyezünk, avagy kordélyokat tehesünk. A garatra felöntés aztán az első emeletről történik.

A csigatrieur, mely 2 méter magas, 120 márkába kerül, ha 1.70 méter magas 100 márka. Alsó állvány három zsáktartóval 20 márkáért kapható.

A boritaladó kérdése.

Irtta: Liptai Albert.

A boritaladó kérdése, sajnos, a magyar bor-gazdaságnak már valóságos tengeri kígyójává nőtte ki magát. A mióta csak létezik az a sulyos és igazságtalan adó, tiltakozott az egész magyar szőlősgazdatársadalom, a borkereskedelem és vendéglőspár fenntartása ellen, de azért még ma is fennáll. Hasztalan volt minden ostrom, tiltakozás és argumentum, a melyet a financia-miniszteriumhoz adresszáltunk. Süket fülekre talált mind, mert financia-miniszterieink azt a kérdést, a mióta csak napirenden van (és annak már jó néhány évtizede), mindig *kizárólag pénzügyi szempontból bírálták el.*

És úgy bírálja el mostani pénzügyminiszterünk is, dacára annak, hogy az egyedüli argumentuma is, (a mellyel a boritaladó fenntartását még némileg indokolhatta): *a fedezet hiánya*, megdőlt már.

Szomoruan tanulságos ennek a kérdésnek a historikuma. Még az osztrák abszolutizmus róttá ki ránk ezt a sarcot, a mely az óriási költséggel felújított szőlőkre rémséges sullyal nehezedik és a magyar szőlőgazdaság jobb boldogulásának egyik legfőbb akadálya. Csökkenteni, vagy pláne eltüntetni az abszolutizmusnak ezt az igazán szomorú maradványát eddig nem sikerült. Mindig kellett sok-sok pénz, különösen hadügyi célokra és a „pénzügyi egyensúly veszélyeztetése nélkül nem mondhatott le a kormány a 18—20 millió koronát kitevő boritaladóról.“

Nem mondhatott le, dacára annak, *hogy milliárdossá vált időközben költségvetésünk*, a melynek csak egy elenyésző kis részét teszi ki a boritaladó. Nagyon jellemző ez a mi viszonyainkra. Kikiáltott agrárállam vagyunk, de valójában csak volnánk az, mert az agrárérdekek csak akkor találnak kielégítést, ha azok a pénzügyi helyzet javulásához hozzá járulnak. Az agrártársadalomtól mindig áldozatokat kíván a magas politika, a mióta a „liberális irányzat“ beáltával az agrártársadalom önként lemondott szinte összes, törvény biztosította kiváltságairól, jogairól és előnyeiről és a nemzetgazdaság többi ágai — az ipar és kereskedelem — érdekében a „haladás“ útjára lépett. A „haladásnak“ arra az útjára, a mely az országot fenntartó mezőgazdaság elmaradására és az ipar és kereskedelemnek mindenekelőtti feriorizálására vezetett.

A szőlőgazdaság a gabonatermesztés és állattenyésztés után nemzetgazdaságunk legfontosabb és legjelentősebb ága és a mellett a mezőgazdaságnak az az egyedüli ága, a mely számottevő *kivített biztosít.* Mégis kevésre becsüli pénzügyi kormányunk. Kevésre becsüli azért, — nem tudjuk ennek más okát adni — mert azt a társadalmi osztályok, a melyek a magyar bor-gazdaság fenntartásában érdekelve vannak, érdekeiket *nem juttatták kellő eréllyel és nyomtatékkal érvényre.*

Panaszokban merültek ki úgy a szőlősgazdák, mint a borkereskedők, mint a vendéglősök, a helyett, hogy összefogtak volna és minden erejüket, alkotmányos befolyásukat felhasználták volna arra, hogy jobb boldogulásuknak az a nagy akadálya egyszersmindenkorra elháríttassék utokból.

Nem mult el egy esztendő sem, hogy felterjesztéseket ne intéztek volna a pénzügyminiszterhez, a földmivélsügyi miniszterhez és a kormányelnökhöz, hogy azt a sulyos, a továbbhaladást megakasztó terhet levegyék vállalkról; a mikor pedig országos tiltakozó gyűlést tartottak az érdekeltek e nehéz sarcz további fenntartása ellen, azzal torkolta le az akkori kormányelnök a sok száza menő küldöttséget, hogy „gazdasági kérdést nem lehet agitációval megoldani.“

Tehát sem az írásos argumentáció, sem a kérés szó, sem a tiltakozás nem használt.

Pedig úgy nemzetgazdasági, mint szociális tekintetben sulyosan latbaeső argumentumok hangzottak el minden alkalommal. Elsősorban az a tény, hogy semilyen mezőgazdasági termény nincs adóval megterhelve, csak a bor. Hogy Magyarországon, a par excellence bortermelő ország fizeti a világ legmagasabb boradóját. Hogy a boradó nemcsak rengeteg magas, hanem igazságtalan is. Igazságtalan azért, mert minden borfajtára egyforma nagyságban van kiszabva, a mennyiben az óriási költséggel természetett tokaji bor, a borok királya és a többi kiváló, igen nehezen értékesíthető fajborok époly nagy adótétel-lel vannak sújtva, mint a kis költséggel előállítható és mint tömegáru rendkívül könnyen értékesíthető homoki borok; igazságtalan továbbá azért, mert a boradó épen ott van legmagasabbra kiszabva, a hol a fogyasztás legnagyobb lehetne, a fővárosban, a hol a nagy tisztviselő és munkássereg, továbbá a katonai tisztikar biztosíthatná állandó és kielégítő fogyasztását. De végül behajtási módja is minden egyéb csak nem igazságos, mert sok visszaélés történik behajtása körül, a befolyásos urak javára és a kis ember kárára, annak egyenes megsarczolásával.

Lehetetlen továbbá fel nem ismerni azt a kétségtelen jelenséget, hogy a mióta a boritaladó folytán megrágitott és a hamisítások folytán bizalmat vesztett bor háttérbe szorult, *óriási módon hódított tért a pálinka*, a mely ma már a nép itala a hajdan nemzeti italunk volt bor helyett, a pálinka, a mely testet-lelket ölé méreg, a felforgató nemzetközi szocialista eszmék legfőbb mozgató ereje, a nép degenerálásának mélyen elszomorító eszköze. Mig borból Franciaországban és Olaszországban évente és fejenként 130—150 liter fogy el, Magyarországon csak 18—20 liter. *De pálinkafogyasztás tekintetében a második helyen állunk az összes európai nemzetek között.*

Nem szaporítjuk tovább a szót. Ha a nemzetgazdasági és szociális szempont nem számít a pénzügyminiszter szemében még most sem, a mikor *borgazdaság tultermelés elé került és ennek folytán válság előtt áll*, akkor talán a — *pénzügyi szempont*, a miniszter egyedüli argumentuma lesz mérvadó. *Annyira szaporította ujabban bevételeit, hogy azokban bővebben találna fedezetet a boritaladó.* A pénzügyminiszter maga vallotta be a minap, hogy évenként 45 millió koronával szaporodnak az állam általános bevételei. Továbbá a szeszadó felemelése folytán 21 millió adóbevétel-teli többlet származik. A dohányárak megrágitása révén 30 millió korona. Ez a három tétel már magában véve közel 100 millió korona. Mindezekből sem fedezhető még a boradó?

Következik legközelebb még a gyufamonopolium, a szeszmonopolium és kitűdja még miféle monopolium. A bormonopolium eszméje is ki-röppent már a világba.

Ezen óriási bevételek úgy hisszük más meggyőződésre téríthetik a pénzügyminisztert?

KÖNYVISMERTETES.

Die löbliche Limitkommission der Budapester Wollauktionen 1894—1911. czim alatt egy német nyelvű humoros verses füzetke küldetett be hozzánk, melyben a budapesti gyapjuárverések intézőkörei kitűnően vannak jellemezve. Tudakozódtunk a versek írója után és megtudtuk, hogy annak szerzője Dr. Rodiczky Jenő. Hja! Rodiczky hiszen ez jelszó. Nemcsak sokoldalú és jó író, de több nyelven író. Magyar, német, vagy francia nyelven írjon, stílusa mindig elsőrendű, a tudása pedig páratlan. Köszönjük a beküldött füzetet, melyet emlékül eltettünk.

A gazda mint üzletember, írta Seyfried Károly dr. czimű könyv jelent meg a Köztelek Olcsó Könyvtárában 72 oldal terjedelemben, ára 50 fillér, kapható a „Patria“ r. t. gazdasági könyvkereskedésében Budapest, IX. Üllői-ut 25. (Köztelek) A kis könyv jól van megírva, felőleli röviden, de mégis kimerítően s a kiscgazdák által is érthető modorban mindazt, mit a mindenrendű és nemü eladás s vételnél tudnia kell a „polgár“ embernek. Irálya jó, világos, előadási modorban van tartva a mű s népies nyelvezete dacára is kellemes olvasmánnyal szolgál a műveltebb gazdáknak is, kik esetleg egyik-másik dologban szinte tanulhatnak lapjaiból valamit, miért is ne sajnálják a csekély költséget s vegyék meg a füzetet. A tartalom 4 fejezetre oszlik. Első fejezet az adásvétellel foglalkozik általában, a második fejezet a gazdaság szükségleteinek beszerzését tárgyalja, s kiterjeszkedik a törvényes intézkedésekre is; harmadik fejezet a gazdasági termények és termékek értékesítésénél tárgyalja, míg a negyedik fejezet az állatkereskedelmet ismerteti. Reméljük a nemsokára megjelenő második kiadás ment lesz azon pár nyomtatási hibától is, melyet „Patria“ véletlenül bent felejtett. De a mélyen tisztelt szerző urat is kérjük, miután a népnek írta művét, tartózkodjék idegen szavaktól, mint „triór“ hisz van rá magyar kifejezés, konkoly választó vagy konkolyozó rosta; „aukezió“ helyett tessék árverést használni, végül pedig a „való“ felesleges használatától óvakodjék, az *kizárólag budapesti tájkifejezés*, nem magyaros, vidéken nem divik, nem használják igazán jó magyar vidék írói sem.

— n.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Mit csináljak nyirkos buzám-mal?

Hogy-hogynem egy garmada buzám kissé nyirkos lett, kérdem tapasztalt gazdatársaimat mit miveljek, hogy meg ne dohosodjék.

Egy kezdő gazda.

Kérdés. Mivel pótoljam a kukoriczát?

A nagy szárazság miatt kukoriczám alig lesz az idén, de takarmányozni kell s különösen hizlalni a háztartás részére is kell néhány sertést, de vidékünkön bajosan fog lehetni venni tengerit, mert másnak sem lesz, hozatni vasuton (állomásunk 24 kilométernyire van) szinte bajos, mert egy kocsirakomány (100 q.) nem szükséges. Hogyan segítsek magamon?

B. B.

Kérdés. Erdemes-e malmot berendezni egy gazdaságban?

Mintegy 10 vagon különböző darafélékre van évente szükségem, mert nemcsak igrásaim, tehe-neim vannak, de hizlalok is állandóan. Eddig a szomszédos gőzmalomban daráltattam minden erre szánt gabonát, de bizony néha rossz utban bajos fuvarozni 4—5 kilométernyire is és míg

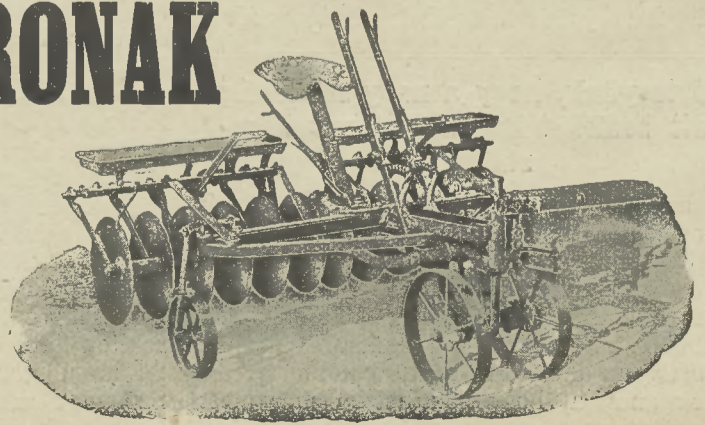
Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tarlóbuktatásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükséglet idejében szállítani.

Mc GORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY, Budapest, V., Váci-ut 98.

valamikor 5%-ért daráltak gorombára, 7%-ért finomra (hizóknak), utóbb 6% és 8% lett a vám s ma már általában 8%-ot kér a molnár. Nem volna-e pénztárczámra előnyösebb, ha magam daráltatnék meg mindent, s e célra egy köves malmot rendeznek be s a cséplőgép mozgonyával hajtánám.

P. G.

Kérdés. *Hogy lehet főzés nélkül czukros szörpbe eltenni gyümölcsöt?*

Hallottam valamit harangozni, hogy az ugynevezett befőttet nem is kell főzni, úgy is lehet tenni a gyümölcsöt czukorszörpbe. Kérem közöljék velem e b. lapok hasábjain ennek az eltevésnek módját, hogy megtanulhassam s magam is gyakorolhassam. Előre is hálas köszönet érte.

Egy falusi gazdasszony.

Felelet. *Mennyi fizetést adjak egy segéd-tisztnek?* című kérdésre.

Sok uradalomban jelenleg a kezdőfizetése a fiatal embernek havi 50 korona, lakás, fűtés, világítás, élelmezés s takarítás. Később havi 10 vagy 5 koronával emelkedik e fizetés, de tudtommal 75 koronánál magasabbra nem szokott rugni.

—n.

Felelet. *Melyik a legjobb fajta tyuk s hol kapható?* című kérdésre.

A legjobb fajta tyuk a hazai rög szülötte évszázados magyar parlagi tyuk, mely a mi szélsőséges éghajlati és szűk takarmányozási viszonyainkat megszokta, e mellett igénytelen és szorgalmas eleségkereső. Ezen tyukfajta különben haszonhozamra úgy tojás- és hustermelésre szakszerűen már kitenyésztett.

A parlagi tyukfajtáinkból Szalay volt állattenyésztési kir. felügyelő kiválogatás (selectió) útján a kendermagos színű fajtát mintegy 25 év óta tisztavérben tenyészt, mely a közönséges piaci parlagi tyukoknál mintegy 20%-al nagyobb testű, barnahéju tojást tojik és fehér husu.

Ez a legrégebbi és ma is fennálló tisztavéri magyartyuk tenyészet.

Mintegy 8 év előtt a Szalay-féle kitenyésztett magyar kendermagosakat, mint alapanyagot felhasználva Ledniczky máv. felügyelő cseppvérkeresztéssel egy középnyagtestű fehérhusu, barnahéju tojást tojó kendermagos tyukfajtát állított elő „ipolyvölgyi kendermagos” néven, mely úgy hus-, mint tojás hozam tekintetében teljesen megfelelő és a magyar jelleget is megtartotta.

Pákozdy hódmezővásárhelyi kir. állatorvos a magyar fogolyszínűeket kitenyésztette és tenyésztette hosszú ideig, de úgy tudom, hogy ugyanő ma már csak kisebb létszámmal tenyészt, de annál jobban van e fajta Hódmezővásárhely vidékén, főleg a békési sarok felé elterjedve.

Az idegen fajták közül leginkább aklimatizálódtak a Rácz Ödönne fogolyszínű wyandottjai és sárga orpingtonjai, továbbá Ludvig Rezső és Mailáth Katalin vörös izlandjai.

A magyar tyukok tojás hozama 90 és 180 drb közt mozog a szerint, mily nagy a kifutó, az időjárás viszonyoknak megfelelő ől van-e és szakszerű takarmányozás áll rendelkezésükre. Továbbá, vajjon gondosan kiválogatva lettek-e az anyatyukok a tojás hozam tekintetében.

Az idegenfajták tojás hozam nagysága szintén ezen utóbbi körülményektől függ és olyanforma, mint a magyaroké, csak hogy a takarmányozás — nagytestűségüknek megfelelőleg — bővebb és költségesebb.

P. L.

Felelet. *Lehet-e az álnyás méhcsaládon segíteni? Másodraj kijövetelét hogy akadályozzam meg?* című kérdésre.

Az álnyás méhcsaládok meganyásítása igen nehéz, mindig kockázattal járó vállalkozás. Az

ilyen méhcsalád ugyanis rendes anyának tekinti a tojó munkásokat s a beadott termékeny anyát is legtöbb esetben leöli, anyanevelésre pedig egyáltalában nem hajlandó. Legjobb az ilyen családot valamely gyöngébb családdal egyesíteni oly módon, hogy az álnyás családot kiszedjük a keretbakra s a méhestől 30—40 lépésnyi távolságba egy lepedőre mind lesöpörjük a méheket, a kaptárt elvesszük a helyéből s odaállítjuk a gyöngé családot kaptárostól, hogy az álnyás család népeisége oda menjen be. Az álnyák, miután visszarepülni nem tudnak, kint elpusztulnak.

A kérdés 2-ik részére a feleletem a következő:

Ha a kas az első rajt leadta s a másodraj nem kívánatos, úgy a megrajzott kast egy 10 kerettel ellátott ládika tetejére állítjuk, a kason a kijárót betömjük s a ládikán nyitjuk azt meg. A rajzási ösztön így rendszerint megszűnik.

Balogh Bálint.

Felelet. *Mennyi egy k. hold ugorka termése és miként érjük ezt el?* című kérdésre.

Igen bajos megmondani mennyi az ugorkának hozama kat. holdanként, mert ez a talaj minőségétől, trágyázásától és az ugorka fajtájától, de meg a műveléstől is függ. Nekem kertemben általában mintegy 25—30 négyszögöl ugorkám volt és termett rajta legkevesebb 15 kosár különféle nagyságu, besavanyításra való és salátának alkalmas ugorka, de volt olyan év is, hogy 30 kosárral lett. Vegyük a legkevesebbet $15 \times 25 = 375$ kg. ily arányban 1600 négyszögölön volna 53-szor ennyi, azaz 198 q 75 kg. vagy kereken 200 q. Budapesti árak szerint értékesítve legkevesebb 12 koronát lehet számítani per q. ami 2400 kor. pénzértéknek felel meg. Persze sokkal nagyobb ár és jövedelem sincs kizárva.

Minden esetre célszerű az ugorkát öntözni is, mert a hozama nagyobb lesz, de ez este napnyugta után történjék vagy hajnalban napkelte előtt, mert ha nedves levelekre jön a napsütés, foltos pörkölt lesz a levél s az ugorka is.

Hideg vízzel ne öntözzünk, hanem olyannal, amely 24 óráig állott és így a léghőmérséklet melegével bír, azért jó a viztartó alkalmazása ugorka telepeknél, persze kicsiben egy kád is megfelel a célnak.

Bőséges szarvasmarhatrágya — de érett legyen — már ősszel kihordandó, az ugorkának szánt földre s még a tél előtt le is szántandó. Higitott trágyával öntözni az ugorkát nagyon kifizeti magát. Műtrágyával ugyan még nem kísérleteztem, de azt hiszem homoktalajon a káli- és foszfortrágyák előnnyel lennének alkalmazhatók s növelnék a termést, míg tekintve, hogy az istállótrágyával elég légenyt kapott a talaj, felesleges pénzkidobás volna a chilisáltromozás.

Fehér Zoltánné.

HIREK.

Személyi hir. Mint értesülünk, a nyugalomba vonult barsi Leidenfrost Tódor helyére Lakner László eddig Pusztá Géneyei intéző lett az egykor hg. Eszterházy-féle jelenleg lovag Schoeller tulajdonát képező lévai uradalom jószágfelügyelőjévé kinevezve.

A római közigazgatási intézet a következő részleteket közli: Az előrelátható hozadék buzában Itáliában 55,350.000 mm., Romániában 26,000.000 mm. és az északamerikai Egyesült Államokban 191,264.000 métermázsára fog rugni. Rozsban Itáliában 1,400.000 m.-mázsára, zabban 6,100.000 métermázsára számítanak.

Németalföldön a búzával bevetett terület 56,000, a rozsszal bevetett 224,000 és a zabbal bevetett terület 136,000 hektárra tehető. Ausztriában és Franciaországban a vetések általánosságban jó és közepes között állanak. A búzatermés a múlt évihez képest 104.3%-ra becsülhető. Ez a százalékszám 493 millió métermázsára össztermésre vonatkozik.

Sörárpavásár Miskolczon. A borsod-megyei Gazdasági Egyesület, az O. M. G. E., az Abaujtona-, a Gömörkishont-, a Heves-, a Jásznagykunszólnok- és Zemplénmegyei Gazdasági Egyesületekkel, a miskolczi kereskedelmi és iparkamarával, valamint a Magyar Mezőgazdák Szövetkezetével karöltve Miskolczon, augusztus 23-án (szerdán) országos sörárpavásárt rendez. A vásáron résztvenni óhajtó eladó árpájából legkésőbb augusztus 20-ig faj- és minőség szerint öt kilogrammos mintacsomagot tartozik a vásárbizottság címére (Miskolcz, Széchenyi-utca 49.) beküldeni. Előzetesen be nem jelentett árpát a vásárhelyiségben nem szabad árusítani s a vásárra csak kicsépelte készáru jelenthető be. Pör esetén a budapesti áru- és értéktörzsde választott bírósága ítélkezik. A vásárbizottság élén Miklós Ödön főrendiházi tag és Vértessy Tivadar gazdasági egyesületi titkár állanak. Az O. M. G. E.-et Rodiczky Jenő dr. udvari tanácsos és Fabricsiusz Endre s.-titkár képviselik.

A gazdasági tudósítások portómentessége. A kereskedelmi miniszterium rendelkezése szerint ezentúl a gazdasági tudósító a mezőgazdasági kérdésekre vonatkozó tudósításainál élvezett portómentességet nemcsak közvetlenül a földművelésügyi miniszteriumhoz, hanem a m. kir. gazdasági felügyelőségekhez nyílt úrlapon intézett tudósításainkra is igénybe vehetik. A gazdasági tudósítók továbbá a községekhez is intézhetnek válaszos levelezőlapot s a községek a gazdasági tudósítónak a válaszlapon portómentesen felelhetnek.

A Zemplénmegyei Gazdasági Egyesület szőlészeti és borászati szakosztálya Thuránszky László elnökléssel tartott ülésén felolvasták a peronoszpóra és más állati és növényi betegségek elleni védekezés tárgyában készített szabályrendelet tervezetét, a mit azzal a határozattal fogadtak el, hogy a szabályrendelet meg nem tartó szőlőbirtokosok a szőlőbetegségek elleni közös védekezési alap javára 2—100 koronáig terjedhető pénzbírsággal legyennek büntetendők. Kérni fogják, hogy kellő számú védekezési eszközöket szerezzen be a törvényhatóság s azokat megfelelő díj lefizetése mellett adja ki használatba a szőlőbirtokosoknak. Napirendre tértek az Aradmegyei Szőlőgazdák egyesületének átirata felett a sikvidéki szőlők adója ügyében, majd örömmel vették tudomásul az OMGE köszönő átiratát a német gazdák tokaj-hegyaljai kirándulásának rendezéséért. Meg fogják sürgetni a 600.000 koronás segítségkölcsön fenmaradt részének kiosztását. Végül Hege-düs Sándor bemutatta a sátorlajaujhelyi borközraktár tervezetét.

A Szolnokdombokamegyei Gazdasági Egyesület a gazdasági ismétlőiskolákban legtöbb buzgalmat kifejtő s legtöbb eredménnyel oktató néptanítók fázadozásait jutalmazni óhajtván, részükre pályadíjakat tűzött ki. A pályadíjakra 1912. évi február hónap 20-ig minden megyebeli néptanító pályázhat, a ki az 1911—12-ik tanév alatt gazdasági ismétlő iskolát vezet és ezen ismétlőiskolákban elismerésre méltó eredményt mutat fel. Ezzel egyidejűleg a gazdasági ismétlőiskolák tanulóit is jutalmazni óhajtja az egyesület. Buzdításukra több jutalomtárgyat

Mc Cormick tengerekéveköti-aratógép

vágja és kévébe köti a tengert, egyformán, jól, akár rövid- vagy hosszuszáru, akár áll a tengeri vagy pedig dült. 26. ang. hüvelyk sortávolságtól feljebb alkalmazható. A kötszerkezet lényegében ugyanolyan, mint a világhírű Mc Cormick gabonakéveköti. A gép úgy van szerkesztve, hogy a tengeri csöve nem sérül meg. A kévék nagysága szabályozható. További felvilágosítással és ajánlással szívesen szolgál:

Mc Cormick Harvesting Machine Comp., Budapest, V., Váci-ut 98.

tüzött ki, melyeket a vizsgálatokon oszt ki az egyesület megbízottja. Végül, hogy a gyermekeket a mezőgazdaság megértésébe és szolgálataiba bevezessék, jutalomdíjat adnak annak a tanulónak is, a ki a vizsgán atyja kukoriczaterméséből a legszebb cső kukoriczát mutatja be.

A kivándorlás statisztikája. Az amerikai Ellis-Islandon az ugynevezett kincstári (fiskális) esztendő szerint számítják az időt. A kincstári év mindenkor július 1-én kezdődik és a következő év június hó 30-án végződik. A legutolsó kincstári esztendő 11 hónapjának bevándorlási adatai szerint (1910 július 1-től 1911 május 31-ig bezárólag) 807.568 bevándorló érkezett Ellis Islandra, akik közül: olaszok 176.333, lengyelek 65.310, németek 61.243, angolok 52.237, svédok 41.659, görögök 34.180, tótok 19.964, magyarok 18.947, horvátok 17.922, oroszok 17.332, rutének 16.383, hollandok 12.984.

Beiratások a kassai m. kir. gazdasági akadémiába. A kassai m. kir. gazdasági akadémián a beiratkozások az 1911—1912. tanévre f. évi október hó 1—8-ig személyes jelentkezés alapján történik; október 9—15-ig a beiratást írásbeli kérvényre a tanári testület engedélyezheti. Ezen határidőn túl november hó 1-ig csak a m. kir. földmívelésügyi miniszter adhat engedélyt a beiratásra. Az akadémiába rendes hallgatók felvehetőek, a kik a gimnáziumi vagy reáliskolai tanfolyamot érettségi vizsgálat sikeres letételével befejezték, valamint azok a kik a felső kereskedelmi iskolai tanfolyam érettségi vizsgálatát jeles eredménnyel letették. Rendkívüli hallgatók lehetnek: 1. teljes kora férfiak, 2. főiskolák hallgatói, vagy 3. oly egyének, akik felsőbb tanintézetit tanulmányaik befejezése után az akadémián csak egyes tantárgyakat óhajtanak hallgatni. Az akadémiával kapcsolatos konviktusban a hallgatók lakás, ételmezés, mosás, világítás és fűtésért felvételesen 220 koronát fizet. A konviktusban 10 állami félfizetéses hely van rendszeresítve, a mely helyekre jó előmenetelű szegénysorsu fiatal emberek pályázhatnak. Ugyancsak szegénysorsu jó előmenetelű hallgatók tan- és vizsgadíj elengedésben, továbbá ösztöndíjban részesülhetnek. Bővebb felvilágosítást ad az akadémia igazgatósága.

A székelyudvarhelyi méhészgyűlés. Az Erdélyrészi Méhészegyesület az Udvarhelymegyei Méhészegyesülettel karöltve augusztus 6-án és 7-én méhészeti vándorgyűlést és nagyszabásu méhészeti kiállítást rendez Székelyudvarhelyen. A kiállítás és vándorgyűlés munkálatai teljes erővel előrehaladtak s eddigelőleg tömegesen jelentették be részvételüket a méhészek nemcsak Erdélyből, hanem az ország többi vármegyéjéből is. A kiállítás két csoportra fog oszlan. Az egyikben csemege- és pergetett méz, viasz, mülép, mézes tészták, cukorkák, italok, kisebb kaptárak és méhészeti régiségek, a másikban pedig a méhészet gyakorlati munkái lesznek láthatók. A most tartott értekezleten a kiállítás elnökévé Jósika Gábor bárót, az elszállásolási bizottság elnökévé pedig Jancsó Jánost választották meg. A kiállítás megnyitását követő köz-ebéde augusztus 3-ig lehet jelentkezni.

A községi faiskolakezelő tiszteletdíja. Felmerült esetből kifolyólag elvi határozatban mondotta ki a földmívelésügyi miniszter, hogy a községi faiskola kezelő a faiskolakezelésért akkor is jogosult külön tiszteletdíjra igényt tartani, ha a gazdasági ismétlő iskola vezetéséért is élvez már tiszteletdíjat.

Hordók hitelesítése szüret előtt. A közeli szüret és a jó terméssel kecsegtető szőlők jelenlegi állására való tekintettel Szabolcs vármegye alispánja bár csupán a vármegyeje közönségéhez, mégis azonban az ország valamennyi szőlőbirtokosát érdeklő felhívást bocsátott ki avégből, hogy a gazdaközönség hordók jelzése, hitelesítése és újra jelzése iránt jó előre gondoskodjanak. Ugyanis az 1907: V. t.-cz. értelmében hitelesítéssel el nem látott hordók közforgalomba nem bocsáthatók, ily hordók szállítását a magyar királyi államvasutak nem eszközlik s tulajdonosuk kihágási uton szigoruan büntetetik. A hordók jelzését és újrajelzését a vármegyei hordójelző hivatalok vannak hivatva teljesíteni a szabályszerű díjak ellenében. A vármegyei hordójelző hivataloknak azonban rendszerint csak egy tisztviselő áll rendelkezésre, ki a közönség igényeinek csak akkor tud eleget tenni, ha a teljesítendő munka elvégzésére elegendő idő áll rendelkezésre. Általában bevett szokás pedig az, hogy a hordók hitelesítését a magánfelek csak közvetlen a szüreti idény beállta előtt kívánja

eszközöltetni, mely esetben a hordójelző tisztviselő a tömegesen érkező kívánalmaknak eleget tenni képtelen. Mivel tehát minden szőlőbirtokosnak és hordógyártással iparilag foglalkozóknak felette érdekelben áll, hogy hordók jelzését a vármegyei hordójelző hivatalnál jó előre kérelmezzék, Szabolcs vármegye alispánja a járási főszolgabírákat és községek előljáróságait felhívta, hogy hatóságuk területén a legszélesebb körben és több ízben tegyék közhírré, hogy az érdekeltek hordók jelzése iránt már most gondoskodjanak.

Birtokváltás. A Magyar telepítő- és parcellázó bank részvénytársaság megvette báró Nikolics Fedor torontálmegyei rudnai 6000 kat. holdnyi uradalmát 3.600.000 koronáért. Miután az uradalom hosszabb időre haszonbérbe van adva, a bank a parcellázást csak a haszonbérlet megszűnése után fogja megkezdeni.

A billédi érseki birtok eladása. A zágrábi érsekség 7000 hold kiterjedésű billédi birtokára, mint azt már régebben megirtuk, a Dél-magyarországi Gazdasági Bank alkuszik. Az intézet parcellázási czélokra akarta megvenni a birtokot s hosszas alkudozás után meg is egyezett a zágrábi érsekséggel. Természetesen csak a király jóváhagyása után lehetett végleg megkötni a szerződést és értesülésünk szerint a király már jóváhagyta a birtok eladására vonatkozó megállapodást.

Megint drágább a petroleum. A petroleumkartell még nem is volt készen, de a nagy finomítvállalatok három hét alatt épen háromszor emelték már az árakat. Most, a szerződés aláírása után a negyedik áremelést jelenti egy Prágából érkezett távirat. Eszerint a petroleum ára ma 32 korona az Oderberg. Mindezzel azért történik, hogy a kartellhez még nem csatlakozott finomítók is gusztust kapjanak a belépésre.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitele. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete“ üzletműködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e czélra szóló kölcsönök adására is. Az intézet rendelkezése kizár minden nyereszkesedést, miért is maga parcellázási czélokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telek-könyvi és mérnöki) lebonyolítására és e czélra megbízottját a helyszínére kiküldi, a ki az összes teendőket ellátásáról a helyi kívánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási czélokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-u. 2. szám.) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségrészesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, a hogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre, egy összegben megkapja a vételárát. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adatnak. 3. Az-egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges, csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

APRÓK.

Tárcsásborona és a taraczk. A német gazdasági egyesület közleményeiben olvassuk, hogy a tárcsásborona oly sokféle haszna daczára sincs annyira elterjedve, mint megérdemelné s így a feltört rétek s egyéb füves részek megmunkálása és elaprózásánál is kitünő szolgálatokat tehet, azonban nagyon kellemetlen következményei is lehetnek munkájának, ha a füvek között kisebb vagy nagyobb mértékben taraczk is található. Tudomásunk szerint a taraczk irtás e növény gyökerének összefüggő hálózatán alapszik, ugyanis, ha a borona foga, a villa vagy a kézi kapa megakad a taraczkgyökérbe már mindjárt egy hosszú gyökércsomót tűz ki maga után. Azonban a tárcsásboronának hossz- és kereszt irányban vontatása folytán ezen gyökércsomók apró részekre lesznek vagdalva, ugy-keres az ezután alkalmazott fogasborona fogközei között elmaradnak annyival is inkább, mert a tárcsák belenyomták őket a talaj mélyebb rétegébe. A meglepetés csak később jön,

ha minden egyes gyökérdarab megered s egy kis zöld hajtás által a talajfelszínen látható lesz. Világos, hogy a taraczk elterjedését semmivel sem lehet jobban előmozdítani, mint a tárcsásborona munkájával, mely ily gyökérdugványok képzésével jól benöveszti az egész talajfelületet, ha a kapa erőlyesen nem vág közbe mint irtószerszer. A tárcsásboronát inkább hagyjuk otthon és dolgozzunk boronálással, hengerezéssel ily talajon régi rendszer szerint mindaddig míg csak a talajrészcsekék le nem peregnek a taraczkgyökerekről s azok a földfelületen el nem száradnak, vagy összeszedve el nem égethetőek lesznek.

A lehántolt tarlót boronáljuk-e vagy hengerezzük? Középkötött vagy egyáltalán a legtöbb átlagtalaj a tarló hántása után minden esetre egy vagy kétszer megboronálandó és azután gyűrűs hengerrel lehengerelendő. Ezen talajoknál, különösen aratás idejében, elkerülhetlen a rögzépződés a szántásnál; hogy tehát ezen göröngyök, rögök elapríttassanak, okvetlenül szükséges a boronálás utáni gyűrűzés is. Azonban ezen buktatott tarlóknak sem szabad állandóan gyűrűzve lenni illetve maradni, hanem amint a gyommagvak s a kipergett gabonaszemek csirázásnak indultak avagy eső után okvetlen újból boronálni kell. A kötött agyag és legnehezebb vályogtalajon mindig nehéz tarlót hántani. Nagyon kell arra ügyelni, hogy a kötött agyag és vályogtalajok megfelelő időben bizonyos száraz állapotokban legyenek hántva. Ha aratás alatt szárazság vagy aszály uralkodik, annál jobb mert akkor nem lehet hibát csinálni. Természetesen igen bajos ily talajon a tarlóbuktatás, de annál könnyebb lesz utána a következő szántás. Ha esők jönnek közbe, ily talajoknál okvetlenül várni kell a buktatással míg a felső réteg megszárad; mert ha a nehéz talaj nedvesen lenne hántva és megmunkálva, akkor annyira elkenyődnek és oly ragacsos lenne, hogy a levegő sem volna képes az alsóbb rétegbe behatolni s jövőben már igen keserves lenne az így elmázolódott talajt újból megmunkálni, sőt az esetleg lehetetlenné is válhatnék. Tehát ily talajokon semmi szín alatt sem szabad dolgoznunk ha azok nedvesek!

Olaszország citromtermése. Olaszország citromfáinak számát 8½ millióra becsülik, melyből 7 millió Szciziliára, Olaszország citromtermelésének középpontjára esik. Egy jól ápolt citromfa Szcizilia szigetén 800—1200 drb gyümölcsöt hoz. Szcizilia és Kalabriának 1907. évi citromtermése 6900 millió darabot tett ki s e szerint egész Olaszország citromtermését 8000 millió darabra lehet becsülni. Ezen termésnek nem egészen egy harmada magában Olaszországban lesz elfogyasztva, valamivel több, mint egy harmada külföldre lesz exportálva, a többi pedig ipari czélokra lesz felhasználva. A friss gyümölcs és a citromipar egyéb termékeinek értéke 1908-ban 43 millió lirára lett becsülve.

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel felhívjuk lapjaink azon t. olvasóit a kiknek előfizetése július hó végével lejárt, hogy azt megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap expediciójában zavarok támadhassanak.

Előfizetési árak:

Egész évre 16 korona.
Fél évre 8 „
Negyed évre 4 „

A „Gazdasági Lapok“
kiadóhivatala.

KERESKEDELEM, TOZSDE.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1911. augusztus 4-szn. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.) Felhozott a szokott községekből 185 szekér réti széna, 33 szekér muhar, 21 szekér zsupszalma, 12 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — egyéb takarmány 10 szekér (luczerna és zabosbükknöy stb.), 400 zsák szecska.

A forgalom közepes.

Arak q-ként fillérben a következők:

Réti széna 600—840, muhar 700—840, zsupszalma 360—460, alomszalma 360—440, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-bükknöy 740—840, lóhere —

huzerna 760—840, köles — sarju — szalmaszecska 440—580. Összes kocsiszám 265. Összes súly 31.800 kilogramm.

SZESZ.

A szeszüzletben e héten szilárd irányzat uralkodott és állandó fedezési vételek folytán a szeszarak tsmét drágábban zárulnak.

Elkelt finomított szesz nagyban adózva 182—183 kor., adózatlanul 63—64 kor., míg ellenben későbbi szállításra drágább árakat kérnek.

Élesztőszesz adózva 181—181.50 kor. kelt el kisebb tételekben.

Denaturált szesz szilárd és hordóval együtt 51—51.50 kor. kelt el kötésre.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről a kontingens nyersszesz ab termelő állomás prompt szállításra 58.50—60 kor. campanyszállításra 58.50—59 kor.-ig fix árban 1.75—2 kor. jegyzésen alól kelt el élénk fedezési vételkedv mellett.

Bpsten a kontingens nyersszesz ára 59—60 K.

Budapesti zárlatárak nagyban:

Finomított szesz adózva	182—183 K
Finomított szesz adózatlan	63—64 »
Élesztőszesz adózva	181—181.50 »
Élesztőszesz adózatlan	»
Nyers szesz adózva	180—180 »
Denaturált szesz	51—51.50 »

Napijelentés a gabonatözsdeiről.

1911. augusztus hó 3-án.

A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza 2 fillérrel, az áprilisi buza 5 fillérrel, az októberi rozs 3 fillérrel, az októberi zab szintén 3 fillérrel, az augusztusi tengeri 12 fillérrel, az új tengeri 2 fillérrel gyöngült.

Kötöttett:

Buza. Tiszavidéki 500 mm. 82 kg.-os 22.30 K, 100 mm. 81.5 kg.-os 23 K, 1000 mm. 81 kg.-os 22.95 K, 1000 mm. 80 kg.-os 22.75 K, 200 mm. 81 kg.-os 22.90 K, 100 mm. 81 kg.-os 22.85 K,

100 mm. 80 kg.-os 23 K, 200 mm. 80 kg.-os 23 K, 500 mm. 80 kg.-os 22.70 K fe só, 100 mm. 80 kg.-os 22.50 K fe só, 200 mm. 80 kg.-os 22.70 K, 200 mm. 78.5 kg.-os 21.80 K üszkös, 200 mm. 77 kg.-os 21.50 K üszkös.

Fejérmegyei. 100 mm. 81 kg.-os 22.80 K, 500 mm. 79 kg.-os 22.40 K.

Pestvidéki 300 mm. 82 kg.-os 22.90 K, 1600 mm. 81 kg.-os 22.95 K, 100 mm. 80.5 kg.-os 2250 K, 150 mm. 80 kg.-os 22.90 K, 100 mm. 80 kg.-os 21.50 K üszkös, 500 mm. 78 kg.-os 22.40 K.

Felsőmagyarországi: 140 mm. 78 kg. 22.50 K.

Bánsági: 2100 mm. 81 kg. 22.90 K, aug. 7. száll.

T.-becsei: 4000 mm. 79.5 kg. 22.75 K, aug. 15. száll.

Becskereki: 4500 mm. 79.5 kg. 22.75 K, aug. 20. száll., 4100 mm. 80 kg. 22.70 K.

Zentai: 4900 mm. 79 kg. 22.75 K, 4000 mm. 79 kg. 22.70 K.

Bácskai: 3400 mm. 80.5 kg. 22.80 K, 800 mm. 79.6 kg. 22.80 K, 1000 mm. 79.5 kg. 22.— K, üszkös.

Rozs: 200 mm. 17.45 K, 100 mm. 17.40 K, 100 mm. 17.40 K, kpf. pp.

Árpa: 300 mm. 16.30 K, kpf. pp.

Uj zab: 200 mm. 18.20 K, 100 mm. 18.20 K, 100 mm. 17.70 K, 500 mm. 16.30K, kpf. pp.

Tengeri: 500 mm. 15.70 K, kpf., kocsira. Az árak 100 kgr.-kint koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza	áprilisra	22.24 »
Buza	októberre	21.82 »
Rozs	októberre	17.82 »
Zab	októberre	16.02 »
Tengeri	augusztusra	15.14 »
Tengeri	1912 májusra	14.74 »

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzősei.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 35.80, 1. sz. lángliszt 35.00, 2. sz. lángliszt 34.20, 3. sz. zsemlyeliszt (külins.) 33.40, 4. sz. zsemlyeliszt 32.60, 5. sz. kenyérliszt, feh. 31.60, 6. sz. kenyérliszt 30.60, 7. sz. kenyérliszt, közép 29.60, rozsliszt I. 28.20, rozsliszt II. 26.20, rozsliszt III. 20.00, korpa, finom 14.00, korpa, durva 14.00 K mm. Tengerliszt —28—28, tengerikása —80—32 K kg.

Készáru-tözsde 1911. augusztus hó 3-án.

Fajta	Hektoliterenkinti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapestén		100 kilogramm készpénz ára Budapestén	
		Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:					
Tiszavidéki	75	—	—	79	22.15
"	76	—	—	80	22.30
"	77	—	—	81	22.45
"	78	—	—	82	22.60
Fehérmegyei:					
"	75	—	—	79	21.95
"	76	—	—	80	22.10
"	77	—	—	81	22.25
"	78	—	—	82	22.40
Pestvidéki:					
"	75	—	—	79	21.95
"	76	—	—	80	22.10
"	77	—	—	81	22.25
"	78	—	—	82	22.40
Bánsági:					
"	75	—	—	79	22.05
"	76	—	—	80	22.20
"	77	—	—	81	22.35
"	78	—	—	82	22.50
Bácskai:					
"	75	—	—	79	22.05
"	76	—	—	80	22.20
"	77	—	—	81	22.35
"	78	—	—	82	22.50
Rozs elsőrendű új középminőségű (új)					
Árpa	takarmányárú, elsőrendű	—	—	—	—
"	másodrendű	—	—	—	—
Köles					
Zab	elsőrendű (új)	—	—	19.20	19.40
"	középminőségű (új)	—	—	18.80	19.10
Tengeri belföldi új	román v. bolgár	—	—	15.10	15.30
Repezkáposzta					

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**

Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

Csépelt, kuszált

lenszalmát

előre is legmagasabb áron vásárol

Rónai Ignác és Fia cég, Uj-Verbász (Bács-Bodrog megye).

A lenszalma kívánatra bármikor a helyszínén megszemléltek. Telefon 35. szám.

Magánjáró benzinlokomobil

28—30 lóerős, eredeti Christoph, a kiállításból visszamaradt, tehervonási és szántási célokra, esetleg egy 54" gőzcséplőgéppel meghajtására, **jutányosan és kedvező feltételek** mellett eladó.

Dénes B., Budapest, V., Lipót-körut 15.

Tűzálló kaszkák minden nagyságban, kézi vas-kazetták új és használt, 100 pár diszlozszerszám, mell- és kumet, ezüst- és aranydiszítők, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokrécok, lótakarók, régi és új esőköpenyek, halinacsizmak, zöld munkás-zubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék férfi-, női- és gyermek-nyergesek, régi és új fegyverek, kardok és puskák, másoló prések, gyepelőszarak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók. **Wien, IX., Trödlerhalle 105.** Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. — Nem alkalmas tárgy kicséröltek. — Az államtisztviselők szállítója. — Körem ügyelni a 105. számra.

Oesterreichische landw. Verkaufsvermittlung Gesellschaft m. b. H. Wien, III., Grossmarkthalle V. ajánlkozik mindenféle fajta friss

gyümölcs és főzelék bizományi árú legelőnyösebb eladására. Nagy raktárhelyiségek vágányösszeköttetéssel. Árverések rendezése.

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel 3.45 kor. Utánvétellel küldve 3.65 kor. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a „Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában, **Budapest, IV., Múzeum-körut 7.**

Alapítottatott 1872. Telefon 46—12.

Ziska József

utóda

ROSTÉLY GYÖRGY mérleggyáros. Iroda és raktárhelyiség: **Budapest, VI., Bötvös-utca 44.** Ajánlja a legjobb kivitelű és legmegbízhatóbb gábona minőségű, **tízedes és százados**, valamint **gazdasági szekér, hid és marhaméregét.** A budapesti, fiumei és győri gabonatözsdek szállítója, ugyancsak számtalan nagy gőzmalom és uradalom szállítója. **Árjegyzék bérmentve. Használt mérlegek becsértetnek és kaphatók megbízható állapotban.** Javítások elfogadtnak és pontosan eszközöltetnek. **Kívánatra uradalomba is küldök szerelőt.**

VÉSZMENTES

marad minden udvar, a melyben az etetésnél a **MASTIN** használják. A mai napig az első és egyedülálló a Dr. Trnkóczy-féle hízó- és óvszer, mely erős és egészséges marhát alkot. Kapható a kereskedőknél, vagy posta útján a gyártelepen. Apotheker Trnkóczy in Laibach, Oesterreich. — 5 csomag ára 3.50 korona franko.

Elsőrendű magyarfajú Erdélyi jármosökrök, ugyancsak 1 és 2 éves magyarfajú **Erdélyi ökörborjúk** minden időben nagy választékban kaphatók **ALEXA MIKLÓS-nál Szamosujvárt.** (Szolnok-Doboka megye.)

13573/1911. sz.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei Temesvári Szt.-Jakab országos vásár

f. é. augusztus hó 10-től bezárólag augusztus hó 14-ig fog megtartatni. **Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra augusztus 10-étől, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve van megengedve.**

Temesvár, 1911. július 1.

A városi főkapitányságtól: **Beé Ferencz, főkapitány.**

szállító kannák, Szeparátorok, hűtőkészülékek, Kópulók stb. **KLEINER és FLEISCHMAN** Vas- és fémárugyárból **MÖDLING BECS** mellett **Árjegyzék ingyen.**

Préselt buzaszalmát és zabszalmát szállít elsőrendű minőségben és legolcsóbban **Ehrenreich Béla Zombor.**

Szalmasajtoló,

kevessé használt állapotban, igen előnyös árban eladásra ajánlatik **Szűcs Ödön,** Budapest, VI., Nagymező-utca 66., czég által.

Huszonöt darab 1 1/2 éves karakul-kos eladó

Horváth István ur gazdaságában, Mezőturon.

Eredeti felsőinnyi és montavonai tenyész- és tejelő-marhát közvetít előnyösen **ANTON HELL, Imst, Tiroi.** A piaci viszonyokról és árjegyzésekről készséggel szolgál felvilágosítással.

Gyors, pontos, olcsó földmérés

Stadel-Torkos földmérő-taliga. Világhírt szabadalom 18 államban. Kapható **Stadel gépgyárában, Győrött.**

Summás gazda őszi mezei munkát vállal, bármennyi szükséges munkással. **Trginya Sándor, Alsópél Bars megye.**

PROPPER SAMU

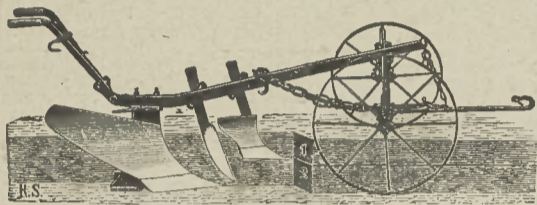
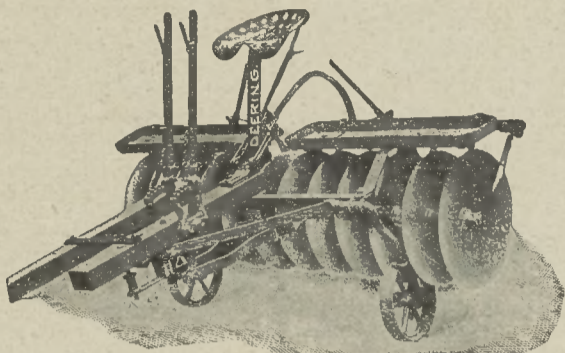
mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körut 52. sz.

nagy választékban és előnyös árakon kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

Deering-féle eredeti amerikai aratógépek, gyűjtőgépek, fűkaszalógépek és tárcsásboronák

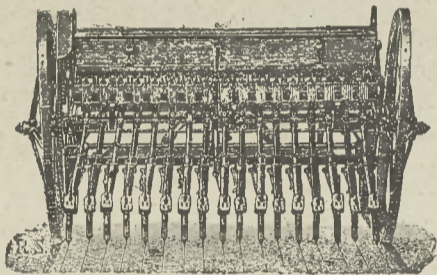
legkitünőbb minőségben, továbbá a valódi „Sack“-féle

Valódi SACK-fele aczéleke.

ekék, vetőgépek, grubberek, boronák, valamint kitünő szőlőművelési eszközök, ugyisintén javított eredeti „Westfalia“ műtrágyaszórógépek,

nemkülönben legkitünőbb szecskavágó- és répvágógépek, eredeti amerikai „Ohio“ kukoriczaszártépőgépek (Schredder). Kayser-féle gabona-centrifugák, „Apollo“ meszelő- és permetezőgépek, szalmakötélfonó gépek és mindenféle egyéb legelsőrendű gépek és eszközök.

Ujdonság!

Ujdonság!

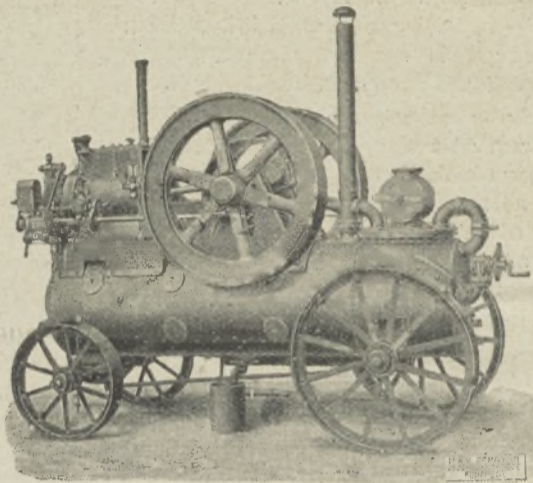
Legujabb szerkezetű cséplőkészlet.

Szabadalmazott

SZIVÓGÁZLOKOMOBIL

golyóscsapágyrendszerű cséplőgéppel.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzem.

Tüzelés faszénrel és antracszittal.

Tüzelőanyagfogyasztás óralóerőnként 480 - 500 gramm.

Saját érdekében felkérjük a t. gazdaközönseget, hogy az Államvasutak Gépgyárának ezen legujabb gépeire vonatkozó bővebb felvilágosításokért hozzánk fordulni sziveskedjék.

Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32.

Az I. H. C. amerikai BENZIN- MAGÁNJARÓ (Tractor)

a legolcsóbb szántógép,

mely 20, 25 és 45 tényleges lóerőben készül.
20 HP tractor 3-4 vasu
25 HP tractor 4-5 vasu
45 HP tractor 7-8 vasu

amerikai ekével

a legideálisabb szántógép.

Számos garnitúra már két év óta működik Magyarországon és mindenhol kitünően bevált. Benzinmagánjárónk a legalkalmasabb gép szántásra, cséplésre és nehéz terhek vontatására. +++

A szántási üzemköltség holdanként a minimumra redukálódik.

☛ Biztos üzem! Szén- és vízfűvarozás feleslegessé vált. ☛

Referenciákkal és ajánlással szívesen szolgál:

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 98.

RÉPASZÁLLÍTÓ VASUTAK

A beálló répaidényhez ajánlunk:

VÉTELRE

vagy

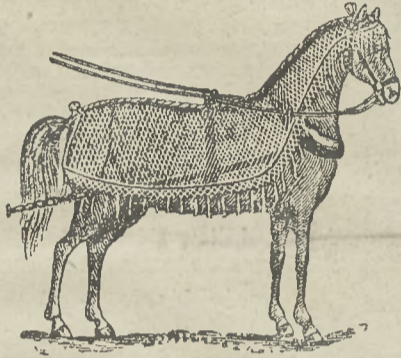
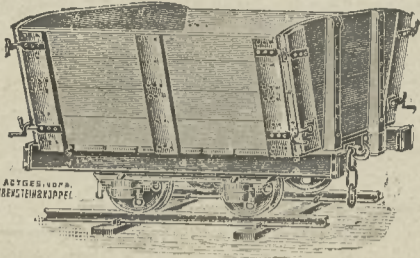
BÉRBE

kedvező feltételek mellett teljes mezei vasutakat.

ORENSTEIN és KOPPEL BUDAPEST

Andrássy-ut 102. szám.

FELVILÁGOSÍTÁSOK, KÖLTSÉGVETÉSEK / díjmentesen.

Mindenféle

gazdasági kötéláru

nem gyári munka

istráng, kötőfék, marhakötél, rudaló, kender és kőcz (csepű), mindenféle háló és heveder (gurti), dohányzsineg és zsákzsineg,

angol manilla-fonál,

kévekötő, zsák és ponyva

legjobb minőségben, legolcsóbb engros árban a 27 év óta fennálló **Bleier és Weisz kötélgyártó cég**nél, Budapest, VII., Károly-körut 7. szám szereshető be.

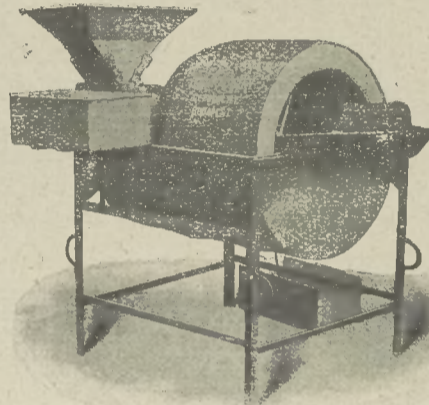
Sürgönczim: „Kötélgyártók” — Telefonszám: 18-67.

Ujdonság!

Ujdonság!

Huszár-féle szabadalmazott

gabona-csávázógép

biztosan előli az üszögspórákat kevés csávázó-folyadék felhasználása mellett, gyors és biztos eredmény. — Csekély munkaerő.

Tüzetes ismertetéssel és felvilágosítással szolgál a kizárólagos gyártó:

NICHOLSON

gépgyár r.-t.

Budapest, V., Váci-ut 17. szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. Biztosítási alap: Alakult 1900. Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,981.360—K Tartalékok 2,401.687-53 „

Összesen: 4,383.047-53 K

1901. évi fölösleg	90.349—K	1906. évi fölösleg	39.243-65 „
1902. „ „	59.782-26 „	1907. „ „	41.877-32 „
1903. „ „	109.331-73 „	1908. „ „	81.088-76 „
1904. „ „	72.438-23 „	1909. „ „	106.589-64 „
1905. „ „	61.780-60 „	1910. „ „	120.164-38 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módozatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölsőlegről úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfölsőlegről közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5 százalék engedményben részesültek. Az 1907. 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfölsőlegről pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401.687 53 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Szőlősajtók.

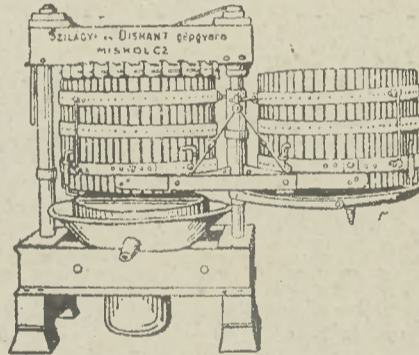
A legújabb szerkezetű „Kossuth”, „Kincsem”, „Hegyalja”, „Mabille” és „Aczélorsós” könyökrendszerű szőlősajtók a magyar bortermelők kedvencei. A nagyüzemhez alkalmas a legújabb

Viznyomású hidraulikus kettős kosaru sajtó.

Sajtóink fő előnyei: A must nem érintkezik vasrészekkel. Egy ember könnyen kezelheti. Erőkifejtése óriási. A törkölyök egész darabban könnyen kivethető.

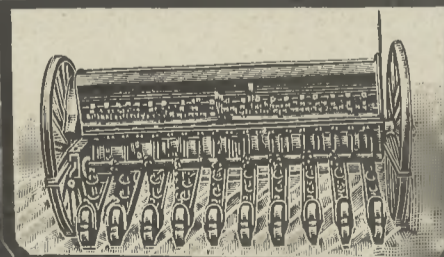
Szőlőzuzók és bogyzók.

„Villám” legújabb központfutó bogyzó és zuzógép.

1901. temesvári kiállítás, I. díj, aranyérem. — 1902. pozsonyi orsz. gazd. kiállítás, I. díj, aranyérem. — 1902. egri borászati kiállítás, díszoklevél és aranyérem. — 1906. Nagyvárad: I. díj, díszoklevél. — 1907. pécsi kiállítás aranyérem és díszoklevél.

Szilágyi és Diskant gépgyár Miskolcz. Árjegyzék ingyen.

SZÜCS ÖDÖN

BUDAPEST, VI. NAGYMEZŐ UTCZA 66.

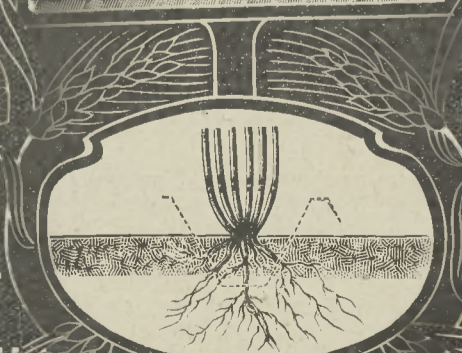
AJÁNlja

ZEHETMAYR RENDSZERŰ

„KINCSEM”

SORBAVETŐGÉPEIT MELYEKKELENYEGES TERMÉSTÖBBLET MELLET NAGY MAGMEGTAKARITÁS ÉRETIK EL.

ISMERTETÉS KIVÁNATRA DIJMENTESEN KÜLDETIK.

GAZDASÁGI VASUTAK

RÉPAVASUTAK

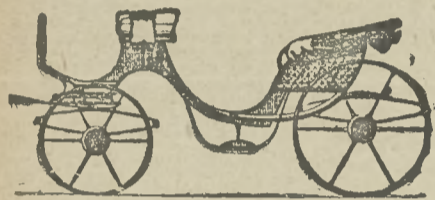
SINEK, VÁLTÓK, FORDÍTÓKORONGOK, MOZDONYOK, SODRONYKÖTÉLPÁLYÁK, LÜBECKI KOTRÓGÉPEK, FÜGGŐ VASUTAK, BETONKEVERŐ GÉPEK
VÉTELRE és BÉRBE!

.. JÉGGÉPEK és HŰTŐBERENDEZÉSEK. ..

ROESSEMANN és KÜHNEMANN
BUDAPEST, VI., VÁCZI-UT 113-115. SZÁM.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapított 1871.

Dus raktár új és használt kocsikból. Használt kocsik becséreltetnek és átalakítások elfogadtnak jutányos árak mellett. Ugyiszinte mindenféle tüzlet és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Eladó 65 darab elsőrendű 1 éves

ökörborju

valódi erdélyi faj, melyből választva is adok.
GÖNCZY MIKLÓS birtokos, Torda (Erdély).

Őszi vetésre ajánljuk — a meddig a készlet tart — az általánosan elterjedt ez évben **80-83 kgr.** hektoliterenkénti tényleges súlyu

Diószegi óriási buzánkat

mely számos termelő egybehangzó kijelentése, valamint a magyarvári országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás által végzett termelési kísérlet eredménye szerint is úgy szem-, mint szalmahozamra nézve első helyen áll.

Diószegi Czukorgyár
Diószeg, Pozsony megye.

KNUTH KÁROLY

mérnök és gyáros.

Gyár és iroda:
Budapest, VII., Garay-utca 6-8. sz.

Elvállal: Központi-, víz-, lég- és gőzfűtések, légszusz- és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, clozetek, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb., nemkülönben kőszén-, olaj- és petróleum-váladákból nyert gázok értékesítését célzó készülékek létesítését, városok, indóházak, nagyobb épületek és gyárak számára.

Tervek, költségvetések, jóvedelem előirányzatok gyorsan készíttetnek.
Legjobb minőségű kőgyagy-csővek raktáron.

Homokértékesítés.

Akinek homokja van, kérje saját érdekében:
F. 3. Formák és szerszámok oszomszölt betonárak előállításához,
F. A. 1. Kézi üzemre berendezett betontégla- és alagsógyártás,
Cs. 4. Kézi üzemre berendezett cementcerépgyártás,
B. B. 1. Az üreges építőkövek (betonblokkok) gyártása,
C. S. 1. A cement- és mozaiklapok gyártása

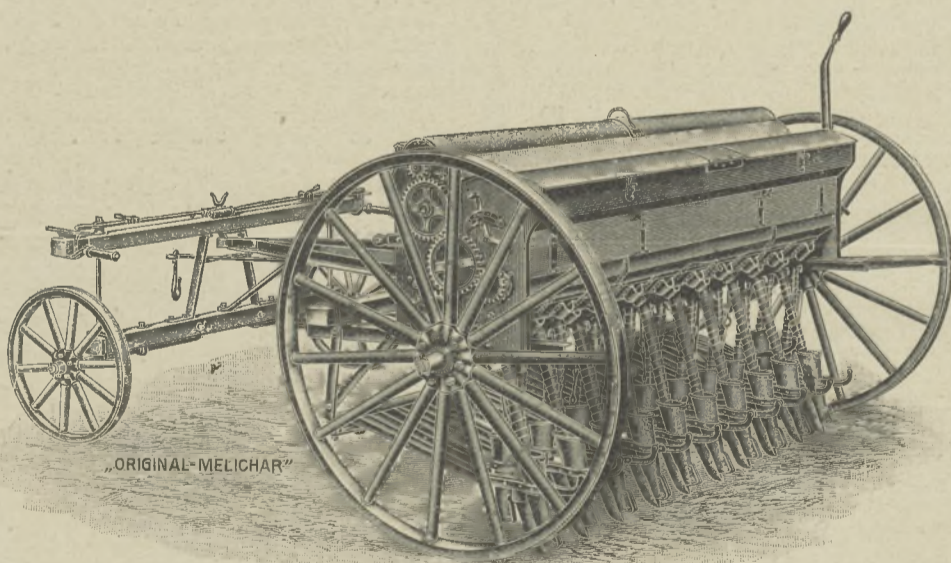
című árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzembem mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő **gépeinket.**

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása
Budapest, IX., Viola-utca 7. sz.

A legegyszerűbb, legtökéletesebb és legmegbízhatóbb **sortrágyázásra** berendezett egyetemes vetőgép az

eredeti Melichar gyártmányu „IMPERATOR“

mely egy és ugyanazon vetősorosozlyán át veti a magot és műtrágyát. Az **IMPERATOR** vetőszerkezete azonos **a világ-hírű UNICUM DRILL** vetőszerkezetével, mely minden magféléseget tetszés szerinti mennyiségben a legideálisabb elosztással vet el és az **IMPERATOR** műtrágyaszóró ké-

szüléke bármely műtrágyaféleséget még esomós állapotban és nyirkos időjárás mellett is kifogástalan egyenletességgel hint el. Az **IMPERATOR**-nál a csövek eldugulása és ebből kifolyólag hibás vetés nem fordulhat elő. A Melichar név valamely vetőgépen egyértelmű a legmesszebb menő .. garancziával. ..

Több mint 50.000 Melichar vetőgép áll használatban.

Ne vegyen gyarló utánzatot, mikor csaknem ugyanazon árért eredeti Melichar-féle vetőgépet kaphat!

MELICHAR FERENCZ vetőgép és műtrágyaszórókészülékek gyára

magyarországi vezérképviselése:

SZÜCS ZSIGMOND Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kévekötelek, amerikai manillazsineg kölcsön és eladás kartellen kívül.

Gazdasági Iótakarók.

Távirat:
NAGELA.

NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-u. 10.

Telefon:
35—92.

A Heller-féle „KING” gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az esetmunka 20-szorosát teljesíti.

Gyártok azonkívül:

Pittore és Triumph

nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát nincsen eldugulás, nincsen piszkálás. Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágu (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER, Bécs, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1. Kérjenek leírást. Képviselek kerestetnek.

Legnagyobb megtakarítás időben, pénzben és anyagban!

A „King” kiváló gyorsmeszelő- és fertőtlenítő-gép sokoldalú használhatósága miatt egy mezőgazdaságban sem nélkülözhető. A szivattyuk teljesen tömör sárgarézből készülnek, javítások majdnem teljesen kizártak. „King” tömlővezetékekkel többet teljesít, mint 20 ember ecsettel és mindenféle állványozást és előmunkálást feleslegessé tesz. Ezen gép egy nap alatt kifertőtlenít.

GAZDÁK figyelmébe!

= 50% =

olcsóbb, mint bármely más világító anyag a **pyroleum** világítása.

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már több ezer uradalomban bevezetett.

Számos elismerő levél nálam betekinthető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kiváncsokra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakab BUDAPEST

IX. ker., Közraktár-utca 28.

Saehne-féle tan- és nevelőintézet SOPRON.

Internátus elemi iskolával, 8 osztályú főgimnáziummal és reáliskolával.

A 8 osztályú főgimnázium érettségi vizsgálati joggal bír és bizonyítványai államérvényesek. Egyéni nevelés és tanítás, szigorú felügyelet, modern nyelvek és mindennemű sport ápolása. Kimerítő prospectussal készségesen szolgál az igazgatóság.

Birtokeladás vagy bérbeadás.

Berettyóújfalú vasutállomástól 1/2 órányira a nagyváradi kő-ut mentén, Reviczky József örökösök tulajdonát képező 1700 holdas legelő birtoka el- vagy bérbeadó. Felvilágosítással szolgál: **Liptay Jenő Nyiregyházán**, az örökösök megbízottja.

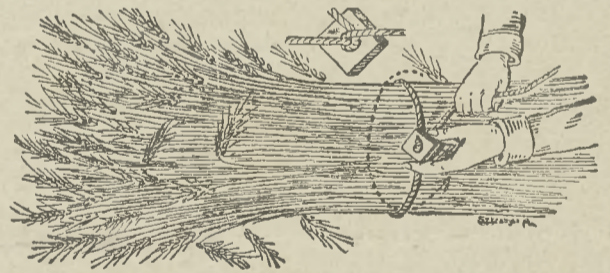
Száj- és körömfájás

ellen, ugyszintén az ezzel járó tőgy megbetegedéseknél ajánlom **kitűnő és feltétlenül megbízható** készítményemet. E készítményem használata után a ragály fél idő alatt meggyógyul, így az állatot a betegség nem gyötri annyira meg s a tejet csak alig pár napra teszi élvezhetetlenné. Minden egyes állat száj- és körömfájás elleni gyógyszere 70 fillér, tőgykenőcs egy állatra szintén 70 fillér; 10 adagnál kevesebb nem küldetik. Megrendelhető utánvéttel: **Bolgár Miklós** gyógyszerésznél, **Szécsény**, Nógrád megye.

Magyar tenyészbikák

kaphatók:

Gróf Teleki Arvéd uradalmában, posta: **Koncza.**

KÉVEKÖTELEKET

□ fászkával, végei kékre vagy vörösre festve, készít és szállít elsőrendű minőségben, nagyban és kicsinyben, legolcsóbb áron

HELLE O. kötélárugyár Pozsony, Eötvös-utca 6.

50.000 vászonzsák

és nehéz juta kék csikos gabonazsák, a raktár felosztása miatt a gyártási áron eladaték és pedig 56/122 hektoliteres 1:30 K-ért, 56/127 — 1:60 és 51/109 60 klgr. befogadására 1—K darabonként, míg a készlet tart. Próbaszállítvány 6 darab utánvételt mellett. **Vizmentes kocsik- és gazdasági ponyvák** nagyon olcsón kaphatók. Nem tetsző árúért a pénzt visszafizesszük.

LEINENSACK-WEBEREI Liebenthal in Böhmen.

RUBEROID

16 év óta bevált

tetőfedő és elszigetelő anyag

viharálló, vizmentes, magas elszigetelő képesség. **Fentartási mázolás felesleges.** Egyszerű alkalmazás. Árajánlat, költségvetés stb. bérmentve.

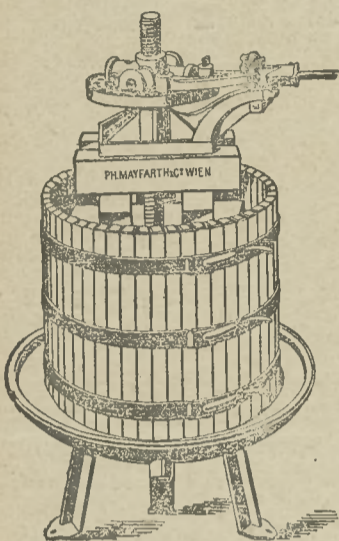
AVENARIUS-MÜVEK LIGETFALU (Pozsony).

KOBLINGER GYULA
FOTODUPLICIRÁSI-
MŰINTÉZET
BUDAPEST, VII.
CSÉNGER-UTCA 22.
Készít CLICHÉKET
MŰVEK
14 61. FOLYÓIRATOK, KÖNYVEK
ÉS HIRDETESEK ÖSSZE-
TEVESEN

GŐZMIVELÉS.

Nagyobb területek **szántását** eredeti **Fowler-féle gőzekével**,
 épügy **mélyrigolozást** szőlőtelepítésekhez
 elvállal

WOLFF ERNŐ — gőzszántási vállalkozó —
BUDAPEST-KELENFÖLD

A mi modern berendezésű különleges gyár-
 telepünk

40 év óta az első helyen áll

az összes présgépek között és a szakköröknél
a legjobb hirnévnek örvend.

Kérje a 357. számú katalogust a bor és gyümölcsprésekről, teljes must-telepek, hidraulikus sajtók, gyümölcs- és szőlőmalmok, szőlőmorzsoló- és lebogyózó-gépekről.

Több mint 680 kitüntetés, első díj stb.

Ph. Mayfarth & Co.
 Wien, II., Taborstrasse 71. Képviselek keresetnek.

Kwizda Ferencz János

az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati cikkekben való szállítója, kerületi gyógyszerész **Korneuburg**-ban, **Wien** mellett.

KWIZDA-féle RESTITUTIONSFLUID

mosóvíz lovak számára.

Egy üveg ára K 2.80.

Az udvari istállóknak és versenyistállóknak 50 év óta használatos, mint kitűnő erősítő szer nagyobb munka végzése előtt és után, gyulladásoknál stb. Trainingben nélkülözhetetlen.

Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapest**, VI., Király-utca 12. sz.
 VI., Andrásy-ut 26. sz.

KLINGER HENRIK

(Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövö-gyár és házi-ipar-vállalat Sepsiszentgyörgyön.)

Raktár:

Budapest, V., Szabadság-tér 11.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes, korpa- és gabona-**ZSÁKOKAT**

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá **vizmentes ponyvák** gépekre és kazlakra, **nyers szekér- és repceponyvák**at, **nyers és ruggantázott kender-tömlőket**, vízvedreket, vízmentes lótarakokat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra **ingyen és bérmentve** küldök.

Kérjük gyárunkat meglátogatni.

VIHARBIZTOS TETŐT

ad **Dr. GASPARY-féle viharbiztosítékkal** el-látott cserép, mely megbízható és olcsó. Az **összes gépek és formák, homok, kavics** stb.-nek **cementtel való értékesítésére**, m. p. **tetőcserepek, falazótéglák, űrlömbök, csövek, járdalapok, lépcsők**, stb. előállítására.

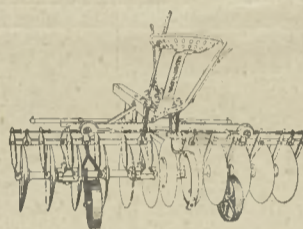
Dr. GASPARY & Co. gépgyára
Markranstädt (Németország).

84. sz. új brosúra ingyen.

Erdélyi jellegű haszonállatok,

u. m. **jármosökrök, tinók, borjúk, sertések** beszerzését legkulánsabban közvetítjük. **Székely Gazdák Szövetkezete, Marosvásárhely.**

Egyszerű tartós szerkezet!
 Kiváló aczélananyag!

Legujabb rendszerű
 amerikai

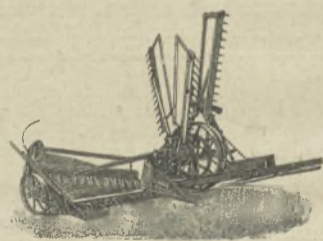
TÁRCSÁSBORONÁK.

Fükaszáló, marokrakó és kévekötő

aratógépeink

a legjobbaknak
 vannak elismerve

Kivánatra szívesen küldünk
 árjegyzéket, költségvetést.

A **Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége**
Budapest, V., Váci-körút 32.

A Mac LAREN

mely a mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen **első díjat nyert**
legideálisabb magajáró gőzeke.

Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka. Az eddigi tapasztalatok szerint napi teljesítőképessége 18—35 hold, szénfogyasztása 50—70 kg., üzemköltsége 5—7.50 kor. holdanként.

Vezérképviselet:

FLEISCHL SAMU cégnél, **Budapest, V., Szabadság-tér 16. szám.**

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudható fenti vezérképviseletől, ki árajánlattal, felvilágosítással szívesen szolgál.

